

Fokus Segregation: Behovsanalys

ANALYS AV UNGAS BEHOV I MINDRE ORTER OCH AV TAMAMS BEHOV
FÖR ATT MINSKA OCH MOTVERKA SEGREGATIONEN BLAND UNGA I
MINDRE ORTER.

Behovsanalys

Fokus Segregation	2
Sammanfattning	4
1. Bakgrund, Syfte och Genomförande	7
2. Ungas behov: Del ett av behovsanalysen	8
2.2 Kvalitativa enkätsvar	9
2.2.1 Tranås	9
2.2.2 Dalby, Genarp och Veberöd	14
2.3 Intervjusvar	18
2.3.1 Tranås	18
2.3.2 Dalby, Genarp och Veberöd	22
3. Analys av ungas behov: Behovsområden	27
3.1 Behovsområde 1:	27
Aktiviteter och platser att umgås på/ mötesplatser	27
3.2 Behovsområde 2: Social inkludering	29
3.3 Behovsområde 3: Avstånd & Närhet - Inflytande & Delaktighet	31
3.4 Behovsområde 4: Stöd och läxhjälp	33
4. Tamams behov: Del två av behovsanalysen	34
4.1 Workshops: metod och mål	34
4.2 Resultat och Analys	34
5. Slutsatser	37
6. Vad händer nu?	38
7. Bilagor: Intervjuguide	39

Fokus Segregation

Projektet har genomförts med finansiering av Delegationen mot Segregation (Delmos). Delmos är en svensk myndighet som inrättades 1 januari 2018 och har i uppdrag att "bidra till att minska och motverka segregation i samhället och förbättra situationen i socioekonomiskt utsatta områden". Under 2018 utlyste myndigheten statsbidrag till ideella föreningar och stiftelser för att minska och motverka segregation. Detta projekt är därmed en del i arbetet att minska och motverka segregation.

Projektet fokuserar på unga som bor i mindre städer/orter. Detta då Tamam utgick från följande problemformuleringar och utgångspunkter:

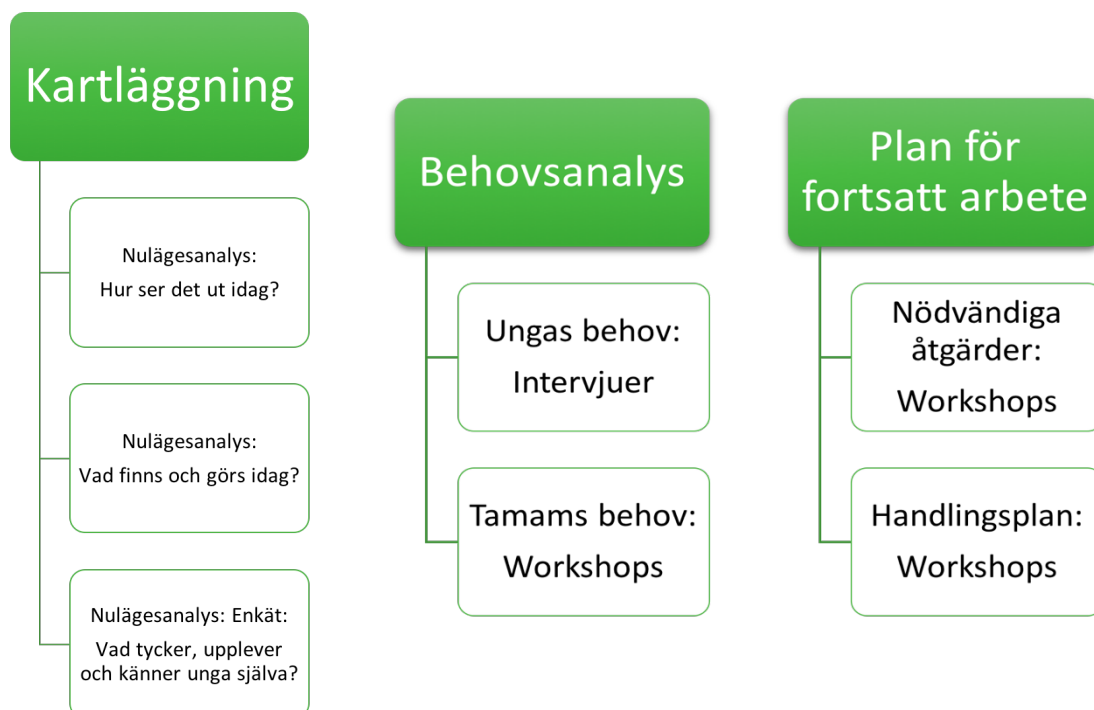
- att det är det svårare för barn och unga som bor i mindre städer/orter att hitta aktiviteter eller sociala sammanhang på sin ort.
- att det i större städer ofta finns ett mer aktivt arbete för mottagning av nyanlända och integration mellan etablerade och nyanlända grupper.
- att ungas självständiga organisering ofta har sämre förutsättningar i mindre orter, dels då färre ungdomsorganisationer finns i mindre orter.
- att Tamam sett en ökad efterfrågan från nyanlända barn och unga utanför storstäder och att Tamam haft svårt att möta detta behov utifrån nuvarande förutsättningar.

Idag finns två av Tamams totalt sju lokalföreningar i mindre städer: Tranås och Mariestad. Då ansökan för projektet gjordes fanns Tamam bara i Tranås. Därför valdes Tranås ut som fokus för projektet. Detta för att kunna utveckla redan befintlig verksamhet utifrån den kunskap och de resultat som projektet förde med sig. Tamam har likaså en lokalförening i Lund. Denna lokalförening är Tamams första och har nu funnits i 10 år. Lunds kommun har beslutat att bygga bostäder i de östra kommundelarna Dalby, Genarp och Veberöd för nyanlända familjer. Varken Tamam eller liknande aktörer någon verksamhet i Lunds östra kommundelar idag, och kommunen har tidigare inte arbetat aktivt mot segregation i dessa områden. Därför riktades Tamams fokus in på dessa orter, för att genom projektet kunna få en aktuell och lokalt förankrad bild av ungas behov i orterna samt en ökad kunskap för hur Tamam kan arbeta för att bidra till en ökad jämlikhet bland unga i orterna. Att Tamam redan finns lokalt förankrade i Tranås och Lund gynnar projektet och medför att Tamam redan har goda förutsättningar att möta det behov som uttrycks genom projektet.

Syftet med projektet var att utreda hur ungas delaktighet och inflytande ser ut i de aktuella mindre orterna för att kunna utarbeta en kunskapsbaserad och lokalt förankrad plan för Tamams framtida arbete för att i förlängningen kunna arbeta för att stärka ungas delaktighet och inflytande och bryta segregation utanför storstäderna.

Projektet **syftade även** till att bli en del av Tamams nationella utvecklingsarbete kopplat till att stärka ungas delaktighet, inflytande och sociala sammanhållning i mindre orter.

Projektets tre delar: Den första delen av projektet består av en kartläggning och nulägesanalys. Den andra delen består av en behovsanalys, både av ungas behov samt av Tamams behov, det vill säga de förutsättningar som krävs för att Tamam ska kunna möta det behov som unga uttrycker, möter och ser. Den sista delen av projektet består av en plan för framtida arbete. I denna del finns även en handlingsplan för hur Tamam avser att arbeta framöver för att minska och motverka segregationen bland unga. Varje del av projektet återges i varsin rapport. Figuren nedan ger en överblick över projektets tre delar och dess beståndsdelar:

Kartläggningen tillsammans med en behovsanalys och plan för fortsatt arbete skapar förutsättningarna för Tamam att arbeta på ett kunskapsbaserat och samtidigt innovativt sätt för att skapa bättre villkor för unga i mindre orter. I nästa steg vill Tamam både utveckla och driva verksamhet som kan bidra till mer jämlika levnadsvillkor och utveckla metoder för hur ideell sektor tillsammans med andra aktörer kan arbeta för att stärka ungas delaktighet och inflytande i mindre orter. Projektets tre delar presenteras och diskuteras i tre olika rapporter. Denna rapport utgör projektets andra del: Behovsanalys.

Sammanfattning

Undersökningens andra del består av en behovsanalys. Denna ger en större förståelse av kartläggningens resultat, liksom bidrar till en djupare förståelse av situationen för unga och de behov de uttrycker, upplever och ser. Behovsanalysen är också viktig för att ta del av de lösningar som unga själva vill se. Behovsanalysen är av betydelse för att analysera vilka förutsättningar som Tamam som organisation behöver för att kunna möjliggöra och fortsätta arbetet för ungas delaktighet och inflytande, liksom för att minska och motverka segregationen och dess effekter. Behovsanalysen som helhet syftar till att urskilja hur Tamam kan vara en positiv kraft och arbeta för att bidra till ungas ökade inkludering och delaktighet, samt för att minska och motverka segregation.

Behovsanalysen består av två delar: **Den första delen** fokuserar på ungas behov och syftar till att ge en djupare kunskap om och för ungas behov och därmed en fördjupad förståelse av de behov unga ser, uttrycker och upplever. Denna del bestod av att samla in kvalitativa svar från unga, främst genom intervjuer, men även genom "öppna frågor" i enkäterna. **Den andra delen** av behovsanalysen fokuserar på vilka behov Tamam har som organisation för att kunna möta ungas behov. Denna del bestod av workshops med Tamams nationella styrelse, Tamams tjänstemän, liksom med de två aktuella lokalföreningarna, genom lokalstyrelserna Tamam Tranås och Tamam Lund. Workshopen fokuserade på vilka förutsättningar som är nödvändiga för Tamam för att kunna agera och arbeta för att möta de behov unga upplever i Tranås och Lunds östra kommuner där Dalby, Genarp och Veberöd ingår.

Del ett - Ungas behov

Utifrån de genomförda intervjuerna, samt utifrån de kvalitativa enkätsvaren framkommer flera olika områden som unga uttrycker eller ser ett behov utifrån. Dessa områden, tillsammans med enkätsvaren, bildar fyra olika behovsområden.

Det första (1) behovsområdet berör **aktiviteter och mötesplatser**. Behovet av ett större och mer varierat utbud av aktiviteter och verksamheter lokalt är stort. Strax över hälften av alla svaranden uppger att de inte är med i någon förening. Den största anledningen till att unga inte är med i någon förening beror på att det inte finns någon för deras intresse. I Tranås är nyanlända unga och killar i lägst utsträckning aktiva i föreningslivet, medan i Lunds östra kommuner är nyanlända unga och tjejer i lägst utsträckning aktiva. I Lunds östra kommuner är också en högre andel tjejer än killar med i någon förening utanför orten de bor i. Detsamma gäller nyanlända unga. Killar och etablerade unga är i högre utsträckning än tjejer och nyanlända med i föreningar i orten de bor i. De lokala föreningarna i de tre orterna är sämre på att locka och nå tjejer och nyanlända.

Det andra (2) behovsområdet är behovet av ökad **social inkludering**. Med behovsområdet *social inkludering* syftar vi i denna undersökning på inkluderingen och exkludering i det sociala livet. Resultaten visar på att unga, beroende av kön och bakgrund, upplever olika villkor och möjligheter till inkludering i det sociala livet. Nyanlända unga upplever i högre utsträckning att de har lite kompisar, är ensamma samt har svårt att träffa nya vänner. Tjejer i Dalby, Genarp och Veberöd, respektive killar i Tranås, upplever samma svårigheter i högst utsträckning. I intervjuerna lyfter unga nyanlända i hög utsträckning svårigheter att lära känna och umgås med etablerade

unga. De uttrycker ett stort behov av en större gemenskap och en önskan om att umgås med etablerade. Behovet av ökad inkludering och integration framkommer tydligt både av enkät- och intervjuresultaten. Rasism och främlingsfientlighet har både uttryckts som ett problem av unga och framkommit under undersökningen. I Tranås uttrycker nyanlända unga ett stort behov av bättre gemenskap och integration. Generellt upplever unga i viss utsträckning att det finns uppdelningar i hur unga umgås, exempelvis svarade 20 procent av killarna i Lunds östra kommundelar och 30 procent av killarna i Tranås att de inte umgås med någon kompis av ett annat kön. Siffran för tjejer var betydligt lägre. Uppdelningar av olika slag mellan unga lyfts även i intervjuerna där vissa ser det som något naturligt och andra som ett problem.

Behovsområde tre (3), **avstånd och närhet - inflytande och delaktighet**, ringar in behovet unga uttryckt knutet till var de bor, liksom till påverkan och inflytande i allmänhet. I enkätundersökningen svarade ca 80 procent av unga i Tranås att de trivdes bra eller ganska bra där de bor, motsvarande siffra för Lunds östra kommundelar var ca 90 procent. I intervjuerna lyfts många positiva aspekter av att bo där en bor. Samtidigt visar undersökningen tydligt att det finns en känsla av avstånd och exkludering hos unga i de aktuella områdena. Att vara bunden till orten en bor i exempelvis genom otillräckliga busskommunikationer uttrycks av många unga som ett problem. Unga uttrycker att de känner en begränsad möjlighet att påverka vad de gör och var de är. Det största hindret unga ser för att kunna påverka är att de inte vet hur. I Lunds östra kommundelar upplever killar att de i minst utsträckning kan bestämma över sin tid och sitt liv, i Tranås upplever istället tjejer det i mindre utsträckning. I Lunds östra kommundelar uppger tjejer och etablerade unga att de i mindre utsträckning kan påverka där de bor respektive Tranås där killar och nyanlända unga upplever detsamma. I orterna i Lunds kommun upplever tjejer, etablerade unga och unga med båda sina föräldrar födda i ett annat land än Sverige att de trivs dåligt där de bor. I Tranås trivs istället killar och nyanlända sämst. Att inte känna att en har möjlighet att påverka sitt liv, eller sin omgivning, får än större konsekvenser när en också uppfattar sin omgivning som bristfällig eller otillräcklig. Känslan av att vara delaktig minskar därmed både utifrån möjligheterna till påverkan, men även utifrån möjligheterna till exempelvis en aktiv och meningsfull fritid, eller möjligheten att delta i sociala sammanhang och träffa vänner.

Det sista behovsområdet (4) fokuserar på ungas behov av **stöd och läxhjälp**. Cirka en fjärdedel av alla unga i Tranås, respektive cirka en femtedel av alla unga i Lunds östra kommundelar, uppger att de antingen inte vet om de kan eller inte kan få hjälp med skolan och läxor. I undersökningen uppger cirka en femtedel av nyanlända unga att de inte har någon person att vända sig till för att få stöd när de behöver. Grupperingar, ensamhet, brist på vänner, stress och oro, samt att inte förstå är anledningar som framkommer av resultatet till att vissa unga inte trivs speciellt bra i skolan. Ur resultatet framkommer också att unga i betydande utsträckning oroar sig för flera olika ämnen exempelvis framtiden, gymnasiet, framtida studier, jobb, kärleksliv, sin eller vänners asylprocess, klimatet och döden.

Del två - Tamams interna behov

Behovsanalysens andra del, vilken fokuserade på Tamams interna behov, visar att Tamam har goda förutsättningar för att möta det behov unga uttryckt och möter. Tamams nuvarande verksamhet, metoder och kompetens är högst aktuell och viktig i arbetet för ungas ökade inkludering och delaktighet liksom i arbetet mot segregation. Tamam har en unik och viktig roll och kompetens, som verkligen kan bidra till en ökad

jämlikhet bland unga. För att kunna utveckla verksamheten lokalt krävs förutsättningar i form av kapacitet och resurser. Tamam behöver dock inte börja från ruta ett, utan har metoder och strategier som fungerar väl att utgå ifrån. Detta är en fördel då ungas behov är skyndsamma. De områden Tamam behöver utökad kapacitet kring rör verksamheter och aktiviteter, inflytande och påverkan, liksom kunskapsspridning och samverkan.

Behovsanalysens slutsatser visar att ungas behov i de orter vi undersökt är stora och kräver åtgärder. Att alla aktörer som arbetar för och med unga behöver prioritera de behov unga uttryckt är högst aktuellt. Likaså visar behovsanalysen att Tamams arbete för ungas delaktighet och inkludering verkligen kan vara en viktig del i arbetet att minska och motverka segregationen som unga drabbas av.

Denna undersökning har enbart fokuserat på fyra orter och slutsatserna och resultatet kan självfallet inte direkt överföras på andra platser, orter eller områden. Dock kan slutsatserna och resultatet från denna undersökning ge en ökad förståelse för problematiken och behoven som unga i mindre orter ser, liksom om de lokala exkluderingsprocesser som sker, vilka kan anses vara aktuella på långt fler platser än de som undersökts inom just detta projektet. Undersökningen kan därmed ge en fingervisning kring vart prioriteringar och fokus bör läggas bland ett flertal olika aktörer framöver.

Om samhället menar allvar med att alla unga bör ha samma förutsättningar och villkor, oavsett vem de är eller var de bor, är det direkt nödvändigt att ungas levnadsvillkor och möjligheter till delaktighet och inflytande ges högsta prioritet framöver. Ungas inkludering och delaktighet behöver tas på allvar och ges prioritet av alla aktörer som arbetar med och för unga.

1. Bakgrund, Syfte och Genomförande

Projektets andra del består av en behovsanalys. Denna del är väsentlig för att förstå resultaten som framkommit av kartläggningen, liksom för att bidra till en djupare förståelse av situationen för unga och de behov de uttrycker, upplever och ser. Likaså för att ta del av de lösningar som unga själva vill se. Behovsanalysen är också av betydelse för att analysera vilka förutsättningar som Tamam som organisation behöver för att kunna möjliggöra och fortsätta arbetet för ungas delaktighet och inflytande, liksom för att minska och motverka segregationen och dess effekter. En annan viktig del i behovsanalysen är att ta del av den kunskap som andra aktörer som arbetar för ungas inkludering och delaktighet besitter. Denna kunskap diskuteras i analysen av ungas behov och ingår i vad som kallas "omringande kunskap". Behovsanalysen svarar på projektets första och tredje frågeställning:

- *Hur ser ungas levnadsvillkor ut i Lunds östra kommundelar och Tranås?*
- *Hur kan Tamam verka för att göra skillnad mot segregationens effekter i samhället?*

Behovsanalysen består av två delar. **Den första delen** fokuserar på ungas behov och syftar till att ge en djupare kunskap om och för ungas behov och därmed en fördjupad förståelse av de behov unga ser, uttrycker och upplever. Denna del bestod av att samla in kvalitativa svar från unga, främst genom intervjuer, men även genom "öppna frågor" i enkäterna. De kvalitativa enkätsvaren tillsammans med intervju svaren ger en omfattande och god grund för att förstå ungas behov i än större utsträckning. **Den andra delen** av behovsanalysen fokuserar på vilka behov Tamam har för att kunna möta ungas behov. Denna del bestod av workshops med Tamams nationella styrelse, Tamams tjänstemän, liksom med de två aktuella lokalföreningarna, genom styrelserna i Tamam Tranås och Tamam Lund. Workshopsen fokuserade på vilka förutsättningar som är nödvändiga för Tamam för att kunna agera och arbeta för att möta de behov unga upplever i Tranås, Dalby, Genarp och Veberöd. Denna andra del av behovsanalysen gav också ett bra underlag inför arbetet med planen för framtiden. Syftet med denna andra del av behovsanalysen är därmed att analysera vilka nödvändiga förutsättningar som krävs för Tamam att fortsätta och utveckla sitt arbete för ungas delaktighet och inflytande, samt för att förstå hur Tamam kan vara en positiv kraft i arbetet mot segregation och segregationens effekter. **Under processen** har en kontakt med andra aktörer som arbetar för och med unga, inkludering och integration inletts och/eller utvecklats. Dessa aktörer är utgjorda av både kommunala, liksom civilsamhällesaktörer och aktörer i föreningslivet. En viktig kontakt under processen har varit arbetsgruppen med alla de aktörer som genomför Delmos-projekt inom Lunds Kommun.

Målet med projektet att "komma fram till hur Tamam kan verka för att göra skillnad mot segregationens effekter i samhället" möts av behovsanalysen. Delmålet var att "hitta hur och var Tamam kan arbeta för att på ett bättre sätt arbeta mot segregation i mindre orter, stärka ungas delaktighet och inflytande i mindre orter och möta de behov som finns" vilket behovsanalysen frambringat genom analysen av ungas behov. Ytterligare delmål var att synliggöra effekterna av segregationen för unga samt se hur dessa yttrar sig, liksom att analysera hur Tamam behöver arbeta för att möta behovet och vilka förutsättningar som krävs för det. Likaså har behovsanalysen bidragit för delmålet: "Se om behovsanalysen ger svar på frågorna: Vad är skillnaderna för Tamam att verka i större städer och mindre städer? Skillnader och likheter mellan Lund/Tranås?". Detta återspeglas i handlingsplanen för framtida arbete.

2. Ungas behov: Del ett av behovsanalysen

I denna del av rapporten presenteras tillvägagångssättet och målen för intervjuerna, liksom en redogörelse för intervjusvaren och de kvalitativa enkätsvaren. Avsnittet avslutas med en analys av ungas behov utifrån det samlade underlaget, det vill säga både från enkät- och intervjusvaren.

2.1 Intervjuer: Genomförande och mål

Högstadiе- och gymnasieelever var **målgruppen** för enkäterna och intervjuerna, liksom för undersökningen och projektet i stort. Målgruppen ringades in till 13-18 år. Intervjuerna utformades utifrån de områden som enkäten lyfte, det vill säga utifrån fokusområdena för ungas delaktighet och inflytande. **Metoden** för intervjuerna var semistrukturerade intervjuer, där frågorna fanns som en utgångspunkt för intervjuerna, men intervjuerna var öppna i den mån att intervjupersonerna styrde vilken riktning intervjuerna tog. En klar majoritet av alla intervjuer genomfördes som gruppintervjuer. En stor del av intervjuerna var "formella intervjuer" som pågick ca 30-45 minuter, i/på ett mer eller mindre avskilt rum/plats. Även mer "informella intervjuer" genomfördes som ett komplement där dessa innehöll samtal kring frågorna som intervjuguiden innehöll fördes och pågick mellan ca. 5-20 minuter. Intervjuerna genomfördes utan ljudinspelning och har inte transkriberats, vilket medför att inga exakta citat kan återges. Under intervjuerna har anteckningar förts, där så nära citat som möjligt noterats. Dessa citat presenteras inom `-tecken istället för "-tecken.

Intervjuerna genomfördes på följande platser:

Tranås: Holavedsgymnasiet, Tamam-aktivitet

Veberöd: Fritidsgården, Dalby GIF:s fotbollsträning

Dalby: Fritidsgården, Nyvångsskolan, Dalby GIF:s fotbollsträning

Genarp: Genarps skolan, Tamam-aktivitet

Målet var att genomföra 10-15 intervjuer med unga i Dalby, Veberöd och Genarp, samt 8-20 intervjuer med unga i Tranås. Av intervjupersonerna var målet att minst 40% skulle genomföras med unga som kommit till Sverige från ett annat land de senaste tre åren (urvalsgrupp 1), samt att minst 40% skulle genomföras med unga som har minst en förälder född i Sverige (urvalsgrupp 2). Ytterligare ett mål var att lika många tjejer och killar skulle delta i intervjuerna (urvalsgrupp 3).

I Tranås genomfördes totalt 12 intervjuer. Samtliga av dessa var "formella intervjuer". 6 intervjuer genomfördes med unga ur urvalsgrupp 1, vilket medför 50% av intervjuerna. Lika många intervjuer genomfördes med unga ur urvalsgrupp 2. Målen är därmed nådda. 33% av intervjupersonerna var tjejer, och 67% var killar, vilket medför att målet för urvalsgrupp 3 inte uppnåddes fullt ut.

I Dalby, Veberöd och Genarp genomfördes totalt 26 "formella intervjuer". 20 "informella intervjuer" genomfördes därutöver. Sett till de "formella intervjuerna" var enbart 12% var intervjupersonerna från urvalsgrupp 1, och 88% från urvalsgrupp 2. Fördelningen av intervjupersonerna uppnådde därmed inte målen. Detta beror till stor del av att antalet genomförda intervjuer är dubbelt så många som målet var satt till. (Hade enbart 10 intervjuer genomförts totalt hade intervjupersonerna från urvalsgrupp

ett utgjort 30% av de svaranden.) Detta medför att målet, till viss del, kan anses betydligt mer uppnått än vad den första siffran om 12% medför. Av de formella intervjuerna var 42% tjejer och 58% killar, och kan därmed anses uppnått. De "informella intervjuerna" genomfördes med 10 tjejer (50%) och 10 killar (50%), alla ur urvalsgrupp 2.

Ytterligare intervjumaterial samlades in genom möten med unga personer på de platser där insamlingen ägde rum, vilka listats ovan. Dessa samtal var kortare och ibland övergripande om vad personerna tyckte om orten de bor i, och ibland lite längre och mer inriktade på någon specifik fråga om personerna lyfte.

2.2 Kvalitativa enkätsvar

Nedan redogörs de kvalitativa enkätsvar som enkäterna gav genom de "öppna frågor" som fanns med. Dessa svar ger en djupare förståelse för hur unga personer upplever sin situation och tillvaro där de bor. Svaren har processats och kategoriserats för att underlätta presentationen av resultatet. De citat som finns med är hämtade direkt från enkätsvaren. Oseriösa svar har sorterats bort.

2.2.1 Tranås

Enkätfrågorna som ställdes fungerar som rubriker nedan, där ungas svar presenteras under respektive rubrik.

Vad skulle du vilja att det fanns mer av där du bor? Finns det något du saknar?

Större utbud: Många unga uttrycker en efterfrågan på fler restauranger (ex. Max, Subway, McDonalds) och butiker samt bättre öppettider på restauranger, butiker och caféer.

Platser att umgås med vänner på: Många unga uttrycker att de önskar att det fanns fler platser de kan umgås med vänner på, både inomhus och utomhus. En del saknar caféer "där man kan umgås och fika", samt ungdomsanpassade caféer med lägre priser. En person nämner "Mer mötesplatser för 18+ utan alkohol". En person uttrycker att "det saknas ställen där man träffar människor att intrigera med, fast någon är där och hjälper till på traven." En person nämner att hen saknar "ett ställe att hänga på som inte domineras av pundare eller invandrare".

Sysselsättningar och aktiviteter: Många unga efterfrågar aktiviteter, både under kvällar, helger, sommaren, samt att åka till ställen där en kan hänga. Några personer nämner gym och mer sport, ex. bandyhall, boxning, tillgång till idrottshallar. Ytterligare aktiviteter som nämnts är: bowling, biljardhall, snooker-spel, ridning, datorsal för spel, boxning, "MBT (cykling i skogen)", En person nämner aktiviteter för personer över 18 år, en annan nämner att åka någonstans med grupper. En person nämner att hen skulle vilja att det fanns "fler aktiviteter/föreningar som inte är sportrelaterade."

Busskommunikationer: En del unga nämner att buss- och tågkommunikationerna behöver bli bättre. En person nämner exempelvis "Jag behöver åka till Nässjö för fler saker".

Kultur och Konst: En del unga uttrycker att de saknar aktiviteter och sysselsättningar som innefattar kultur och konst. En person saknar en musikskola. Ett antal personer önskar att det fanns danssalar att hyra, danskurser för nybörjare, dansbana och danskvällar. En person skriver: "Ett ställe där man kan komma och måla och utveckla sin personliga stil". Önskemål om amatörförening nämns av en person.

Socialt och familj: En person svarade "Ja, bara mina föräldrar".

Har du förslag på hur det skulle bli lättare att träffa nya kompisar?

Ungas svar kan kategoriseras i tre olika kategorier, vilka delvis visar hur unga uppfattat frågan, men även vilka behov unga ser för att lättare kunna träffa nya kompisar:

Hur en kan bete sig och hur unga borde bete sig: Unga gav förslag på hur unga själva kan agera för att underlätta för sig själv att träffa nya kompisar, men även hur de önskar att andra unga skulle bete sig, exempelvis:

"Folk vågar fråga om man vill vara med..."

"Kanske våga prata med någon t.ex. i den nya klassen"

"Vara mer öppen & kunna vara med andra än sitt gäng hela tiden. I Tranås är detta svårt tydligen... Vilket är tråkigt."

"Vara öppen"

"kompisgrupperna blir mer positiva för nya människor"

"Börja prata med mer olika människor i andra klasser"

"Supa mer. Enkelt sätt att träffa kompisar på."

"Man måste vara social"

"Vara trevlig - snäll"

Platser och aktiviteter som kan underlätta att en träffar nya och fler kompisar:

Unga uttrycker ett behov av aktiviteter och mötesplatser som kan underlätta och skapa förutsättningar för att lättare kunna träffa nya kompisar. En del av förslagen lyfter skolan och föreningar som viktiga aktörer för att skapa bättre förutsättningar. Exempelvis:

"Om det fanns en plats i stan där många ungdomar hänger på fritiden kanske"

"Ha fika"

"Aktiviteter för ungdomar"

"Skolan/åka till andra städer/internet"

"På nån samling, förening."

"Tamam är en bra förening ger möjlighet att träffa kompisar"

"Man har många platser och träffas på"

"Gå med i en klubb/förening"

"Man umgås med dem i sin klass, blanda klasser oftare."

"Flera ställen att umgås på"

"Mer gemensamma saker"

"Öppna mötesplatser, samarbete mellan föreningar"

"Flera sociala mötesplatser där man kan träffa fler människor."

"skoldanser"

"Om det fanns ställen där man kunde träffas och hitta på saker som någon leder i."

"Fixa fester eller möten då man träffar andra"

"Men blanda alla. Ha fler dagar med samma schema där man går med andra än sin klass."

"Blev lättare till gymnasiet."

Anledningar som påverkar att träffa nya och fler kompisar: Unga uttrycker även anledningar de ser som påverkar och gör det svårare att träffa nya kompisar. Exempelvis:

”Nej Inte riktigt varför men det känns att attraktionen av om man önskar börja vänskap med någon är tyvärr låg.”
”Få ett kön”
”Nej. Finns för mycket fördomar i denna stad”

”Om svenska ungdomar skulle vara med på aktiviteter då skulle aktiviteter vara roligare”
”om det inte fanns fördomar”

Följdfråga till ”Trivs du i skolan”: Varför/Varför inte?

**Anledningar som gör att unga trivs bra:
Skolan, klassen, lärarna, kompisar, betyg, tryggt och acceptans**

”Bra klass och skola”
”Ja, riktigt bra skola, tekniskt och miljö + lärare”
”Det är en bra skolmiljö med bra lärare och personal och min klass fungerar bra ihop.”
”För att jag har kompisar och bra betyg”
”Bra lärare, ganska bra förhållning i klassen, känner mig tryggt i skolan”
”För att man träffar kompisar och man lär sig något”

”för att alla är accepterade, för hur man är”
”min klass är väldigt fin och stöttande, man känner sig alltid välkommen”
”Får hjälp med min psykiska ohälsa - dom respekterar och lyssnar”
”Det är tryggt och jag har en välkomnande klass som är lätt att vara med.”
”Bra skola, bra lärare”
”Bra arbetsmiljö”

**Anledningar att unga trivs mindre bra:
Stress, kompisar, grupperingar och ensamhet**

”Jag går det program jag vill, men har inte många jag vill umgås med i klassen”
”Trivs bra med kompisar osv men tyvärr känner jag en ständig stress och press från skolan.”
”Bra skolmiljö och klimat, det enda som gör att man trivs mindre bra är pga stressen”
”Men det är dock väldigt uppdelat med kompisgängen i klassen”

”Jag har mycket läxor varje dag och hinner inte med alla”
”Dåligt schema, många ensamma håltimmar.”
”Tråkig skola med mest fokus på nyanlända.”
”Jag är väldigt osäker som person vilket även gör att jag ibland känner att jag inte passar in, känner mig ensam.”
”Trivs bra men är mycket stressad”
”som sagt mkt gruppering. Mkt plugg.”
”personliga anledningar. ingen i skolan bryr sig.”

Vad skulle du vilja få mer stöd eller hjälp med?

Läxhjälp: Många unga nämner att de behöver hjälp med läxor och skolan i allmänhet. Någon ung nämner också att de behöver hjälp med språket. ex. "Läxor, finns bara möjlighet inom matten i skolan"

Stress och mående: En del unga nämnder att de önskar med stöd kring frågor om mående och stress. ex. "Tid som man kan prata", "Mer förståelse för skolstress och trötthet av lärare", "Skolan och psyket", "Hade varit bra med psykologer i Tranås. Jag måste åka till Nässjö och missar mycket i skolan." och "Bättre elevhälsa-team".

Integration: En del unga nämner att de önskar mer stöd och hjälp med att integrera skolan mer. Ex. "Att svenskar ska kunna prata med nyanlända som kommit till Sverige" och "Att integrera skolan mer. Att alla kan visa lite engagemang".

Samtid och Framtid: Några unga nämner frågor som rör tillvaron just nu och framtiden, såsom pengar och ekonomi, liksom: ex. "Visa vägar att hur ska man lyckas med livet" och "Om min asyl och läxor. Behöver verkligen en person."

Vad oroar du dig för?

Unga uttrycker oro för områden som handlar om vad som kommer ske, liksom för framtiden, jobb, skola samt oro kopplat till uppehållstillstånd och familjen. Unga är också oroliga för klimatet, krig och döden och uppger även att de känner oro kopplat till frågor osm rör stress och prestation.

Vad kommer hända?

"Vad jag vill bli och hur min framtid kommer se ut, om jag vill flytta/plugga"
"Att jag inte vet vad jag vill plugga till."
"Vad man kommer hitta på efter studenten, om jag kommer hitta något jag tycker om att göra"
"Så ifall jag någon gång kommer hitta den jag vill dela mitt liv med..."

"Att det inte blir som jag tänkt"
"Att jag inte vet hur vuxenlivet funkar. Tycker det är obehagligt med nya saker."
"Jag oroar mig mer är att det inte finns en tydlig plan och att den kan ändras"

Framtiden, Jobb, Skola, Uppehållstillstånd och Familj

"Vad ska göra i framtiden"
"Vilket jobb jag kommer att få"
"Framtid, Uppehållstillstånd, jobb, skola"
"Om jag kommer in på högskola, boende och förhållande"
"Jobb, pengar, vänner, att jag ska misslyckas"
"Hur det kommer bli för mig i framtiden, t ex om jag kommer få något jobb och om jag kommer att trivas där"
"Uppehållstillstånd och mina föräldrar"

"Vet inte vad jag ska göra efter gymnasiet, flytta hemifrån, pengar, var man ska bo osv."
"om jag kommer få jobb, hur mina betyg kommer se ut i framtiden, flytta hemifrån osv"
"Odemokratiska och rasistiska organisationers framfart. Min egen ekonomi, mina vänners framtid, får de stanna i Sverige."

Döden, Krig och Klimatet

"Dö, bli sjuk, förlora personer, krig, mm"
"Sjukdomar/familjen/mig själv/krig osv"

Prestation, att lyckas och stress

"Att lyckas o göra något speciellt i livet"
"Så stor konkurrens för att lyckas."
"vad jag ska göra. Hur jag ska hinna med allt jag vill göra."
"att jag ska gå in i väggen eller inte komma någonstans i livet"
"Att inte bli bättre än alla."

"vad man ska göra med sitt liv. Jordens klimat är påväg åt helvete."
"jobb, klimatet"

"Att allt ska gå åt helvete med mina framtidsplaner"
"Jag fundera alltid vad ska det hända i framtiden. tror att det saknas självförtroende."

Vad skulle du vilja blev bättre där du bor?

Buskommunikationer

"Buskommunikation (helst 120)"
"bättre busstider och oftare bussresor till Tranås, kanske ett tågstopp i Sommen"
"mer bussar till stan"

"Mer att folk umgås med varandra ett bättre gemenskap"
"Att alla ska kunna vara med alla"
"Folk kan sluta vara så inskränkta och dömande"
"att alla inte vet allt om alla, inga fördomar eller något skitsnack"
"Samhörigheten"
"Integration"
"Uppdelningarna"
"Mindre fördomar =)"

Forum och aktiviteter för unga

"En plattform för de unga."
"Nån aktivitet efter skolan"
"Mer engagerade ungdomar och unga vuxna"
"Aktiviteter. Trevligare miljö för ungdomar"
"Organisationer. Mycket mer för tjejer som intresserar sig för sport."
"Mer aktiviteter och mer ställen med konstnärliga uttryck typ"

Tranås som helhet, att flytta

"Fler ungdomar"
"locka möjlighet för alla"
"tryggheten på stan"
"Går inte att förbättra , lösningen är att flytta"
"staden blir större"
"Allt, är en dålig plats, tycker jag"
"Vill flytta till en större stad så finns ej så mkt att göra då"
"att det blev en större stad"
"Jag vill flytta till ett annat stad"

Utrymme och inkludering

"Att man får vara vem man vill och att alla skulle vara mer öppna och inte kolla ner på andra (man kan se blickar osv)"
"Folk måste sluta döma"
"Mera vänskapet"
"Kanske att det skulle skapas en bättre gemenskap."

Enkäten avslutades med frågan: "**Övrigt: Är det något du vill lägga till, tycker eller tänker?**" Ett litet antal svar kom in på denna fråga, där majoriteten av svaren var "nej" i olika former. Ytterligare två svar kom in vilka lyfter behovet av förändring samt behovet av mer vänskap på skolan: "Tack för att ni försöker se problem och förbättra" Samt "Utveckla mer vänskapet i hela skolan på något sätt. Vet inte hur exakt?!".

2.2.2 Dalby, Genarp och Veberöd

Enkätfrågorna som ställdes fungerar som rubriker nedan, där ungas svar presenteras under respektive rubrik.

Vad skulle du vilja att det fanns mer av där du bor? Finns det något du saknar?

Kommunikationer, Bussförbindelser: En del unga uttrycker behovet av bättre bussförbindelser. Exempelvis skriver en person: "Bussar! Snälla mer bussar <3". Behovet av bättre kommunikationer formuleras även av en del unga som nödvändigt då de saknar sysselsättning där de bor: "Här finns inte speciellt mycket att göra därav bör det vara fler busstider."

Sysselsättningar och Aktiviteter: Många unga uttrycker ett behov av fler aktiviteter och sysselsättningar, liksom behovet av platser att kunna vara på och umgås eller hänga med vänner. Önskemålen rör både sysselsättningar såsom exempelvis klätterhall, e-sportcenter, fotbollsplats, biograf och skatepark, handbollsplan, basketplan, inomhusbad, teater, utegym och "hus med värme som är öppet dygnet runt". Men även aktiviteter som "mer disko på fritids", inomhusfotboll, cheerleading, "fler inomhusaktiviteter", "aktiv ungdomskör i Genarp", wrestling skola, "något som händer på kvällarna" och att "Det hade varit kul med ordnade "fester". Några nämner att fritidsgården borde vara öppen mer (däribland helgerna), liksom övergripande önskemål som: "Mer att göra för unga", "Mer att göra" och "mer aktiviteter".

Större utbud: Flera unga uttrycker att de önskar att det fanns mer restauranger (ex. Max, Subway, McDonalds, eller snabbmatskedjor generellt), caféer (ex. Espresso House), fler affärer och ett större utbud av shoppingmöjligheter. En person skriver ex. "Finns mycket att göra i Lund, men i Dalby saknar jag fik, shopping, bio, allt man måste åka in till Lund för att göra" och en annan skriver "Det mesta jag gör är utanför Dalby". En person skriver att hen önskar "SD och SDU-kontor". En person skriver att hen önskar "Ett självständigt Skåne".

Har du förslag på hur det skulle bli lättare att träffa nya kompisar?

Ungas svar kan kategoriseras i tre olika kategorier, vilka delvis visar hur unga uppfattat frågan, men även vilka behov unga ser för att lättare kunna träffa nya kompisar:

Hur en själv kan göra eller vad en själv behöver: Unga gav förslag på hur unga själva kan agera för att underlätta för sig själv att träffa nya kompisar. Exempelvis:

"vara snäll"

"inte vara feg gå bah fram och saj hajj, mindre utlänningar"

"Det är väll mest att vissa att man e snäll osv"

"öppen, snäll"

"Vara sig själv"

"var tuff!"

"man ska alltid vara sig själv :)"

"Att lära mig språket"

Platser eller aktiviteter: Unga uttrycker ett behov av aktiviteter och mötesplatser som kan underlätta och skapa förutsättningar för att lättare kunna träffa nya kompisar. En del av förslagen lyfter föreningar och fritidsgården som viktiga aktörer för att skapa bättre förutsättningar. Exempelvis:

"mer aktiviteter"
"aktiviteter, bättre bussar"
"Var ute istället för att sitta inne"
"Fredagsaktiviteter för niorna kanske"
"Börja på en aktivitet man tycker är kul"
"Fritidsgård"
"Göra något du tycker är roligt (gå med i en förening) och hitta folk med gemensamma intressen"

"Kanske genom att det finns fler aktiviteter i byn."
"att det skulle finnas ett café eller något ställe där man kan ses"
"Kanske nåt slags event där man träffar nya människor"
"Ha allmänna träffar på fritiden som anordnas av organisationer."

Anledningar som påverkar att träffa nya och fler kompisar och större behov för orterna generellt: Unga lyfte anledningar som försvårar att träffa nya och fler vänner knutna till orterna som helhet, exempelvis:

"Asså problemet är folks åsikter om en och att många är för dömande"
"inte bo på landet"
"Bättre busstider"
"Ta sig utanför byn"
"fler bussar och busstider"
"Flytta härifrån. Göra det änklare att ta buss ofta."
"Åka utanför Genarp"

"Nej, det bor bara så många i min ålder där"
"Bussar så man kan transportera sig"
"Genarp är så litet så man känner alla, fler bussar till fler städer."
"Bo på ett ställe med mer än 3000 invånare. Köpa epa."
"flytta"

Följdfråga till "Trivs du i skolan": Varför/Varför inte?

Anledningar till att unga trivs bra: skolan, vänner, lärare, miljön

"Jag gillar att lära mig saker och umgås med vänner."
"kompisar är det ända roliga i skolan."
"det är bra kompisar och känner mig säker och trygg"
"För att jag tycker att det är kul."
"bra klass, bra lärare"
"Jag har kompisar, bra miljö. Kan vara mig själv."
"Har många kompisar"
"Bra lärare"
"Bra och liten skola"
"Folk (eleverna) är väl ganska trevliga och lärarna är ganska bra"
"bra lärare, skolmat, klassrum men dålig arbetsmiljö/arbetsro"
"Det är trevligt fast maten smakar rutten, hängd, slaktad apa"

"För att alla är snälla"
"Jag trivs i klassen och tycker att lärarna på skolan är bra."
"Är inte ovänn med ngn, det får mig att ha högre status"
"för att jag känner alla"
"Jag har många kompisar där o trivs med det jag läser till"
"Bra lärare. Men kunde varit lite frächare."
"alla är trevliga och det är bra stämning"
"Det finns en lärare som hjälpte mig och eleverna är mycket bra"
"Det finns en lärare som kan samma språk hjälper mig på lektionerna, vi kan gå utflykterna"

Anledningar till att unga trivs mindre bra: vänner, lärarna, tråkigt, inte förstår, stress och oro

"Det kan vara rätt utfrysande!"

"Tråkigt"

"fattar noll"

"lärarna anpassar inte"

"Stress, mycket prov och läxor"

"Lite oroligt, mycket stress"

"Alla är pressade av ett grupptryck 24/7.

Det finns vissa otrevliga människor som förstör allt alltid. Jag har inga vänner"

"stressigt, mycket läxor. tidiga morgonar!"

"Det är helt okej, men man kan bli trött på att umgås med samma pers i 10 år."

"stökigt och röriga lektioner. inget disiplin typ."

"inte så många kompisar, dåliga lokaler"

"Skolan suger och lärarna!!!"

"det är tråkigt, mycket att göra, stressigt, tråkigt"

"mycket plugg, svår skola, höga krav, inte kul, onödig tid av mitt liv känns det som."

Vad skulle du vilja få mer stöd eller hjälp med?

Skolarbete & svenska: En del unga uttrycker att de behöver hjälp med skolarbetet generellt, eller med vissa ämnen, men också med läxor. En person skriver att hen behöver hjälp med "Hur jag ska på motivation till att plugga", en annan: "Planering av läxor". Hjälp eller stöd med att lära sig språket nämns också av några unga.

Stress och mående : En del unga uttrycker att de vill ha mer stöd och hjälp med stress, skolstress, och att hantera stress. En person skriver exempelvis "Att få lärare att inse att man inte kan ha så mycket prov och läxor som vi har nu". En del unga nämner också behov kring mående, exempelvis; "känslor", "När man mår dåligt", "familjeproblem", "min ångest och depression". En person skriver "För ingen vill veta av mig". Och en annan skriver "bah dyslexin annars är det susen".

Vad oroar du dig för?

Unga uttrycker oro kopplat till frågor rörande framtiden så som gymnasium, jobb, utbildning och betyg, men även rörande frågor om framtiden mer generellt, klimatet och mående.

Gymnasiet, Jobb, Utbildning, Betyg: Flera unga uttrycker att de oroar sig för gymnasiet (och gymnasievalet), jobb, betyg och skolan. Exempelvis har följande nämnts: "att inte få jobb eller bra utbildning", "att ja it ska klara skolan", "att jag inte ska komma in på de jag vill", "Vilket gymnasie jag ska välja och vilket jobb jag ska ha." och "Att mitt framtida jobb kanske inte fungerar". Vidare nämner en del unga att de oroar sig för framtiden och hur det kommer gå för dem kopplat till skola och jobb, exempelvis: "vet inte alls vad jag vill jobba med", "hur mina betyg kommer bli, att jag inte kommer kunna uppnå de mål jag har", "Att jag inte får ett bra jobb. Att klara mig själv pga min synskada", "jobb i framtiden, familj, vänner SKOLAN allt man kan oroa sig för." och "att inte bill fotboll spelare".

Mående, Framtiden, Klimatet: Sitt mående nämner en del unga att de oroar sig för, exempelvis: "Ångest", "Jag tror att allt ska gå dåligt", "Min OCD" och "min mentala hälsa". Många unga uttrycker också en oro kring framtiden, att de inte vet vad som kommer ske: "Inte hitta min livspartner", "vad jag vill bli/vill göra", "vad för linja/jobbliten döden", "hur det ska gå för mig eller att jag inte kommer klara mig", "Misslyckas",

"After life", "Hur ens liv ska gå", "Att jag kommer inte få bra framtid och det kommer jag inte få", "om jag kommer förlora alla mina vänner", "vad som kan/kmr hända", "döden", "jag är orolig pga man inte vet vad som komma skall och jag gillar att ha koll" och "för att jag gillar planera för min framtid". Några unga uttrycker också att de är oroliga för klimatet: "Global uppvärmning", "tänker på miljön och så", "Jordens undergång". En person skriver att hen är orolig för "invandrare".

Vad skulle du vilja blev bättre där du bor?

Utbud, trygghet och miljö: En del unga lyfter liknande önskemål som också lyfts tidigare under de öppna frågorna, som ex. "mer saker att göra, till exempel bio eller ett hemmakväll", "fler folk, fler affärer", "max och ätbar skolmat". Några unga lyfter behov som rör trygghet: "Att man inte är rädd när man är ute när det är mörkt", "lite mer belysning för det är obehagligt när d e mörkt", "Att alla håller hastighetsbegränsningen för att det finns barn där jag bor", "fler poliser", samt "Att folk som inte bor här inte kommer hit och förstör". Vidare lyfts önskemål kopplat till närmiljön: "Utomhusmiljön", "allt är så avstängt", "Människorna :)" och "Att alla axeppterar en". En person skriver "Högerpolitik".

Aktiviteter och ungas inflytande: Några unga lyfter behov eller önskemål som rör ungas inflytande och möjlighet till aktiviteter (vilket tidigare nämnts också). Följande lyfts av dessa personer:

"Vill påverka mer. Fler roliga aktiviteter att göra för 15-åringar"
"Att vi unga kan påverka mer"
"mer aktiviteter på kvällarna för undgomar"
"mer events"
"Fritidsaktiviteter"
"Fler mötesplatser och aktiviteter"
"Lite att göra när fritidsgården inte är öppen"

Flyktingmottagande/Invandring: Några unga lyfter att de har önskemål/behov rörande invandring eller flyktingmottagande. Följande lyfts av dessa personer:

"Att sossarna inte styr och de inte gör om våra saker i byn till flyktingbostäder"
"invandringspolitiken, billigare att köpa godis och liknande, mindre invandrare"
"mindre nyanlända"
"mindre vandalism/invandrare, hobby invandrare"
"Annorlunda migrationspolitik"

En person la till ett en kommentar vilken också är värd att notera i sammanhanget. På enkätfrågan "Tycker du att unga där du bor är välkommande mot unga som är nya i Sverige?", kryssade personer i "nej" och skrev till: "Och det är bra".

Rasism: Ett svar angav rasism.

Avstånd och närhet: En del unga lyfter behov/önskemål som rör orten de bor i som helhet, ex: "inte bo på landet", "Fler familjer som har barn i ,min ålder ska flytta dit", "centrum - bygg någon slags "samlingspunkt"", "personer, plats, skit ställe, finns inget". Likaså nämns bussar och kollektivtrafik av flertalet unga.

Enkäten avslutades med frågan: "Övrigt: Är det något du vill lägga till, tycker eller tänker?" Det som uttryckts, utöver "nej" i olika former, listas nedan:

"Datorer istället för ipads i skolan.
mindre poliser på epor och mer poliser
på riktiga brott. mindre invandrare.
stoppa sosseriet. stoppa komunisterna
(v). Mvh sd bonne från genarp/jinnar
city"
"Bussar"
"Ge mig en skatepark"
"Jag tycker att det ska vara billigare att
köpa hus"
"lol busstider."
"Även om vi sagt ifrån ändrades inte
busstiderna. Det måste fixas, det är

jättesvårt att ta sig någonstans på tex.
söndagar."
"Busstiderna suger"
"SD 2022"
"Jag vill att det ska vara fler poliser i
Dalby för att det händer väldigt mycket
brott här i Dalby."
"Jag vill dö."
"Skolan tar hela min livstid"
"Buss"
"Jag vill att lärarna ska försöka förstå
eleverna i svåra/jobbiga saker"

2.3 Intervjusvar

I detta avsnitt diskuteras intervjusvaren. En genomgång av alla svar har gjorts för att ringa in de områden och behov som unga uttryckt. Intervjusvaren presenteras därmed utifrån de områden eller behov som framkommit, och en kortare redogörelse för vad intervjuerna frambringade redovisas under varje område. En full genomgång av alla intervjusvar kommer därmed inte att återges, detta då en sådan redovisning inte fyller någon större funktion i sig själv mer än att lätt bli upprepande. Istället redovisas och diskuteras de områden och behov som intervjuerna berört och innehållit.

2.3.1 Tranås

Följande temaområden ringar in intervjusvaren från unga i Tranås:

- Aktiviteter
- Platser att umgås på/Mötesplatser
- Sociala gränser mellan unga
- Skolans ansvar för inkludering och integration
- Påverkan och delaktighet
- Avstånd och närhet
- Framtid och oro.

AKTIVITETER

Nästan alla unga som deltagit i intervjuerna har nämnt att de önskar att det fanns mer aktiviteter och mer saker att göra i Tranås på fritiden. Ett fåtal unga anser att det finns mycket aktiviteter och mycket att göra. Majoriteten efterfrågade dock mer, och kände att de idag behöver åka någon annanstans för att kunna göra det dom vill.

Några har nämnt att det finns föreningar och aktiviteter till viss utsträckning, men att de flesta är fokuserade på sport. Att det finns mycket aktiviteter för killar, men inte för tjejer, kom också fram i några av intervjuerna. Exempelvis uttryckte en grupp unga att de stora sporterna får mest uppmärksamhet, och att det satsas mest på killarna, medan

tjejerna får sämre träningstider, och lyfte Tranås Hockeyförening som exempel. De såg detta som ett problem.

Önskemål på aktiviteter som kommit upp i intervjuerna rör: paintball, mountainbikebanor, dans, musik, DJ, gymnastik. En intervjuperson hade en idé om att låta idrottshallen vara öppen för unga, för att umgås, hänga och ha kul i fritt, utan att det pågår någon arrangerad aktivitet.

Önskemål har även kommit fram kring specifika grupper för tjejer. Bland annat att många tjejer uttrycker, enligt en intervjuperson, att de vill sticka och sy men att det inte finns någon sådan aktivitet i Tranås idag.

Känslan av att vilja göra mer kul grejer framkom, i princip, i alla intervjuer. Några unga upplevde att det enda som fanns att göra var bio, bowling och att gå till simhallen. De menade att dessa tre platser dock ofta är väldigt fulla av människor och att det är svårt att få plats. Flera ungdomar lyfte också att de inte känner att de vet vad som finns och vad som händer. Att bättre annonsera för vad som händer och finns vore bra tyckte en del. En intervju med två intervjupersoner ledde in på kostnader för olika aktiviteter. De upplevde att exempelvis gym blivit dyrare och tyckte det var konstigt att bowling var så dyrt.

PLATSER ATT UMGÅS/MÖTAS/HÄNGA PÅ

Flera unga har efterfrågat fler platser att hänga och umgås på. Några saknar caféer som är ungdomsanpassade, till exempel med priser som ungdomar har råd med, då de lyfte problemet att det blir dyrt att behöva fika ute på de caféer som finns idag för att umgås med vänner .

Att lättare kunna umgås på skolan framkom i ett flertalet intervjuer. Exempelvis kom en intervjuperson med idén att bjuda in till fika i caféet på skolan, för att lättare kunna mötas och umgås på skolan. Problematiken kring att umgås på skolan diskuteras mer under "Sociala gränser mellan unga" nedan.

Några platser som nämndes var Funhouse och Kraftverket. I samtalet framkom att Funhouse var kul men nu är stängt, och att Kraftverket ligger långt bort och att de inte vet vad de har för aktiviteter nu. De platser som unga uppgav att de idag kunde umgås med vänner på kan sammanfattas som: hemma hos varandra, i skolan och via föreningar/aktiviteter (ex. gymmet, spelar fotboll tillsammans utomhus) och på stan.

SOCIALA GRÄNSER MELLAN UNGA

Undersökningen visar att unga upplever sociala gränser som tar sig olika uttryck exempelvis att personer umgås mer med andra av samma kön, uppdelningar mellan etablerade och nyanlända samt slutna kompisgäng. Utifrån undersökningens mål och resultat diskuterar detta avsnitt särskilt uppdelningen mellan etablerade och nyanlända unga.

Både etablerade och nyanlända unga upplever att etablerade och nyanlända unga i Tranås i allmänhet, och på gymnasieskolan i synnerhet, umgås uppdelat. De ser en uppdelning mellan etablerade unga (svenskar) och nyanlända unga. Alla intervjupersoner tyckte detta, i större eller mindre utsträckning, var ett problem.

Alla nyanlända unga som intervjuades nämnde att nyanlända och svenska ungdomar inte umgås i speciellt stor utsträckning. De känner att det är jättesvårt att träffa svenskar, och att de verkligen vill umgås mer och lära känna svenskar, komma in i samhället och ta del av svensk kultur. Integration och gemenskap ansågs av dessa ungdomar verkligen behövas. De saknar att umgås med svenskar och känner som att det är ett avstånd till de svenska ungdomarna. De saknade också att folk är öppna, och några uttryckte att de har en känsla av att svenskar inte vill prata och inte vill sitta bredvid dom. De menade att det behövs att unga pratar mer och lär känna varandra.

De anledningar som lyftes till varför det är en sådan uppdelning var att svenskar inte är så öppna, kanske på grund av att de är rädda, kanske på grund av rasism. Vidare lyftes att det är olika kulturer, att man hälsar och behandlar varandra olika. Intervjupersonerna lyfte att ingen är taskig mot varandra, men inte heller vänliga - att svenskar hälsar inte. Språkbarriären ansågs av några också bidra, att nyanlända unga är rädda för att inte kunna kommunicera ordentligt och därför rädda att det blir missförstånd.

De enda föreningarna, som togs upp under intervjuerna, som arbetar för detta är Tamam och BUS (Barn och unga i samhället), men det ansågs inte tillräckligt. Intervjupersonerna lyfte att det behövs fler föreningar, och att det behövs göras mer. Likaså lyfte två intervjupersoner att det mest är nyanlända unga med i Tamam i Tranås och att det behövs fler svenskar.

En idé som kom upp på hur det skulle kunna bli lättare att mötas och umgås över de sociala gränserna var en fotbollsturnering mellan unga, med blandade lag av nyanlända och etablerade unga.

Två av intervjuerna med nyanlända unga kom in på rasism. En intervjuperson berättade sin upplevelse av att vissa familjer i Tranås har bra relation till nyanlända, men att många familjer är rasister och bara tänker på sig själva. Två andra intervjupersoner hade inte mött någon som var dum eller elak, utan hade bara varit med om en situation när en äldre dam anklagat en kompis till dom för att hon tyckte att personen parkerade sin cykel fel, med kommentaren "dom inte kan göra hur som helst...".

Uppdelningarna utifrån kön tyckte intervjupersonerna inte var alls lika stora. En sådan uppdelning uttrycktes bara av två intervjupersoner, vilka studerar industiprogrammet där de lyfte att få tjejer går.

SKOLANS ANSVAR FÖR INKLUDERING OCH INTEGRATION

Flera unga har nämnt vilken viktig roll skolan spelar för inkludering och integration. Detta nämns framförallt i anknytning till diskussionen om uppdelningen mellan eleverna på skolan.

Etablerade unga som deltog i intervjuerna pratade om skolans "Integrationsdag". Denna dag tyckte en grupp var väldigt bra, och tycker att det är bra att initiativ som detta kommer från skolan så att alla elever på skolan behöver delta. Några andra etablerade unga tyckte inte att detta initiativ varit lika lyckat, då deras bild av dagen var att det enbart varit en konsert och att folk inte pratat med varandra över de uppdelningar som finns. De menade att det är bra att skolan tar initiativ och försöker förbättra gemenskapen på skolan, men att det krävs mer än en konsert.

Nyanlända som deltog i intervjuerna menade att rektorerna och lärarna behöver prata med de svenska eleverna, att de kan försöka få de svenska eleverna mer engagerade och aktiva i att försöka skapa en bättre gemenskap.

Följande idéer kom upp på hur skolan bättre kan arbeta för inkludering och integration på skolan: blanda klasserna, så att nyanlända och etablerade unga kan lära känna varandra. Antingen att klasserna gör något tillsammans en gång i månaden, eller att olika klasser gör saker under en månad och sen byter man klass. Som fadderklasser.

PÅVERKAN OCH DELAKTIGHET

En del intervjupersoner upplever att de har en möjlighet att vara delaktiga i vad som händer i Tranås och påverka i staden, men att de inte tar så stor del själva. De kände också att de har dålig koll på vad som händer i kommunen och inom politiken. Några intervjupersoner upplever att de inte vet hur de kan göra för att påverka.

Några (nyanlända) intervjupersoner lyfte att de tycker att kommunen är bra och snälla och att socialen har hjälp mycket. En (nyanländ) intervjuperson anser att Tranås är bra för ensamkommande och flyktingar, för att det är lagom stort och för att kommunen ger mycket hjälp.

AVSTÅND OCH NÄRHET

En del av de unga som deltog på intervjuerna bodde utanför Tranås stad och behöver pendla till skolan. De uttryckte att många unga på skolan behöver göra detsamma och att många tycker att det är stressigt. Likaså uttryckte några unga att de inte har tid att göra så mycket mer än att gå i skolan på grund av att de pendlar.

Pendlingen var också ett problem för att kunna vara med på aktiviteter för några av de nyanlända unga som deltog i intervjuerna eftersom busskortet in till Tranås bara fungerar vissa tider och inte på helgen. Dettat gör att det är svårt för dem att ta del av aktiviteter i Tranås, exempelvis för att vara med på Tamams aktiviteter.

Att det kan vara svårt att få en lägenhet i Tranås ansågs också vara ett problem för dem som idag bor utanför Tranås och vill flytta in till Tranås.

FRAMTID OCH ORO

Några intervjupersoner kände en viss stress kring att eventuellt behöva flytta från Tranås på grund av jobb eller utbildning. En (nyanländ) intervjuperson pratade om att eventuellt behöva flytta, och att det kändes tråkigt då hen ville bo kvar i Tranås, men att hen är van då hen "flytt så mycket".

2.3.2 Dalby, Genarp och Veberöd

Följande temaområden ringar in intervjuans innehåll från unga i Dalby, Genarp och Veberöd:

- Aktiviteter och platser att umgås på
- Negativitet gentemot invandring/flyktingmottagande
- Sociala gränser mellan unga
- Tillgänglighet
- Avstånd och närhet
- Läxhjälp
- Påverkan och inflytande
- Rasism
- Framtid och oro

AKTIVITETER OCH PLATSER ATT UMGÅS PÅ

I princip alla intervjupersoner och unga som delat med sig av sin bild och sina upplevelser har nämnt bristen på saker som händer där de bor. Ett vanligt svar, i varierande form, har varit "här händer ingenting", och "här finns ingenting". I princip alla intervjupersoner har uttryckt en önskan om att ha platser att kunna umgås med vänner på. Några intervjupersoner har önskat fler platser för att inte behöva umgås utomhus och lyft att detta är extra jobbigt på vintern.

Likaså har intervjupersonerna uttryckt att det finns för lite att göra, att de önskar att det fanns fler och mer aktiviteter. En del intervjupersoner har också lyft helgerna specifikt utifrån detta problem och uttryckt att helgerna är tråkiga och att det inte finns något att göra då. Som exempel lyfte en intervjuperson att det "inte finns något att göra om man inte spelar fotboll". En annan intervjuperson lyfte att om hen och hens kompisar vill göra något får de åka till Lund, exempelvis för att gå på bio.

Några intervjupersoner har lyft att fritidsgården är ett bra ställe för att umgås och göra roliga saker. Två intervjupersoner upplevde dock att fritidsgården passade dem bättre när de var yngre och menade att fritidsgården känns som att det är mer för yngre. En annan intervjuperson menade att det inte kändes lönt att gå till fritidsgården eftersom att vad en kan göra där är samma som en kan göra hemma.

Några intervjupersoner har nämnt både fritidsgården och föreningar som bra sätt för att hitta på saker. Bland flera intervjupersoner finns en bild av att unga generellt där de bor är med i olika föreningar. Önskemål har framkommit av flertalet intervjupersoner om att fritidsgårdarna borde vara öppna mer och oftare, en del har önskat helgöppet. En intervjuperson lyfte att många unga festar, röker och dricker på helgerna och att om fritidsgården var öppen kunde de "hänga där istället när någon inte har ff (*red. anm. föräldrafritt*)".

Några intervjupersoner har uttryckt att föreningarna som finns i allra störst utsträckning berör sport och sportrelaterade aktiviteter, och lyft bristen på andra aktiviteter såsom exempelvis kopplat till musik och kultur.

I en intervju framkom att unga tidigare drivit en ungdomsfestival i Dalby för att dra samman unga. Denna festival fanns när intervjupersonerna var yngre, och att den var bra, men menade att den var bra för stunden och att de inte ser hur den hjälper i längden.

NEGATIVITET GENTEMOT INVANDRING/FLYKTINGMOTTAGANDE

I ett fåtal av intervjuerna med några intervjupersoner har mer eller mindre negativa åsikter och attityder gentemot invandring och flyktingmottagande uttryckts. Främlingsfientliga påståenden har likaså framförts i något fall.

Nedan återges två av dessa intervjuer, en av intervjuerna återges lite mer omfattande för att återge hur intervjupersonerna upplevde det, vilka problem de såg liksom hur de såg på rasism:

Intervjun inleddes med frågan: "Vad är det bästa och sämsta med Veberöd?". Svaret på frågan lød: 'det sämsta är modulbostäderna de bygger.'

Intervjupersonerna menade att det skulle flytta in kriminella personer och att stället snart skulle vara fyllt av vägglöss.

De menade att 'det finns dom som är bra, som går i skolan och så, och att det finns dom som inte gör det... som får på bidrag och dom som är kriminella'.

En stund senare i intervjun framförde intervjupersonerna att de tyckte att det var ett problem att 'de sätter alla på samma ställe' och menade att 'det vore bättre att sprida ut folk än att alla hamnar på samma plats'. En intervjuperson lyfte frågan: 'Varför sätter de dem i byarna där alla är rasister?'. De menade att svenskar inte vill gå dit, inte vill prata, och då vill inte heller dom (*reds. anm: boende i modulbostäderna*) träffas och då blir det inga möten. Intervjupersonerna menade att rasisterna var ett problem, att rasismen skulle göra att de etablerade och nyinflyttade i orten inte skulle umgås och lära känna varandra.

Intervjuledaren frågade: "Hur kan vi göra framåt? För att göra det bra?", varpå intervjupersonerna svarade att 'det inte går att förändra, det är kört. Rasisterna kommer inte ändra sig.' En intervjuperson uttryckte följande: 'Lantisar är oallmänbildade, de bryr sig inte om vad som händer i Afghanistan'.

Intervjuledaren frågade om när intervjupersonerna ansåg att rasismen ökade i Sverige. Intervjupersonerna tyckte att det var runt 2008, när 'de började ändra ord, ändra Kalle Anka'. Att det var då som SD började växa. Och att Sverige tog in för många. En intervjuperson menade att 'problemet är ju också att inga andra länder i EU tar emot'.

Intervjupersonerna lyfte brist på information som ett problem, och menade att 'regeringen och media inte går ut och berättar vad det kostar och om bidrag' och sa att 'svenskar går ju inte själva in och kollar upp sånt'. En av intervjupersonerna menade att de finansiella aspekterna var viktigast i frågan om invandring. En annan intervjuperson uttryckte i sammanhanget 'egentligen, så länge vi svenskar klarar oss så är det ju lugnt'.

En annan intervju inleddes då intervjupersonen uttryckt ett högt "nej" då denne fick information om att det byggs modulbostäder i Genarp. Intervjupersonen vill inte att orten hen bor i ska växa, att det kändes jobbigt, och vill inte att det ska bli som Lund eller andra större städer såsom Malmö, där det händer så mycket. Intervjupersonen lyfte att det finns gäng i Lund, med personer som kallas för "hobbyblattar", och intervjupersonen menade att hen inte gillar att svenskar ska förändra sig efter någon annan. Intervjupersonen menade att Genarp är bra, att det är lugnt och att det är bra att alla känner alla. Mitt under intervjun bytte intervjupersonen abrupt samtalsämne och sa: 'jag tror att jag har svårt med förändringar, att jag tycker att förändringar är jobbigt'.

SOCIALA GRÄNSER MELLAN UNGA

I många intervjuer framförde intervjupersonerna att unga umgås lite uppdelat. Att unga på skolan främst umgås med andra unga i sin klass, och att unga umgås mycket i olika grupper vilka kan vara svåra att "komma in i". Några intervjupersoner såg det som ett

problem att unga umgås i olika gäng och menade att det är jättesvårt att komma in i dessa och kunna umgås. En del intervjupersoner uttryckte en viss självklarhet i att unga umgås uppdelat och menade att unga alltid umgås i olika gäng, att det är så och att det inte är något konstigt eller ovanligt.

Många intervjupersoner lyfte att alla vet vem alla är där de bor. Många intervjupersoner lyfte detta som något positivt, bland annat att det gjorde att det "alltid finns någon att vara med". En del tyckte istället att det var mer negativt att alla känner till varandra, att detta skapade skitsnack och kunde vara begränsande.

Några av intervjupersonerna menade att det är lätt träffa nya kompisar, och uttryckte samtidigt att de umgås med de som de gått i samma skola som. En intervjuperson uttryckte att det är svårare att 'hitta folk man klickar med eftersom det är mindre folk i byn', än jämfört med i Lund exempelvis.

I en intervju med ett antal intervjupersoner diskuterades modulbostäderna. Intervjupersonerna diskuterade varför det byggdes i Genarp, som redan är så litet, kom upp. Intervjupersonerna menade dock att 'de behöver någonstans att bo, att de behöver mer hjälp än någon ifrån Genarp'. Intervjupersonerna menade också att de vill göra ett gott intryck på de nyinflyttade (nyanlända) unga i Genarp och på skolan. Att de brukar hälsa och säga hej.

Många av intervjupersonerna uttryckte att unga generellt är öppna där de bor. Och menade också att det är en bra blandning av tjejer och killar i hur unga umgås. Några intervjupersoner menade att de flesta 'nog är välkomnande och öppna' mot unga som är nya i Sverige, men att inte alla är det. En intervjuperson uttryckte att 'man får acceptera att folk har olika åsikter'. Några intervjupersoner lyfte att det är lättast att träffa och umgås med unga som är nya i Sverige via sin förening (Dalby GIF).

Några av intervjupersonerna var gymnasieelever och går i skolan i Lund. De skillnader de uttryckte mellan där de bor och Lund var bland annat att unga är mer grupperade i Lund, att det finns mer olika områden i Lund, medan alla i Dalby 'mer är ett folk'.

En intervjuperson gick tidigare i skolan i Genarp och var då elev i den första klassen med nyanlända på skolan. Intervjupersonen uttryckte att en del av de svenska eleverna 'nog tyckte att det var konstigt'. Intervjupersonen berättade också att några svenskar kom och hälsa första dagen, att de spelade pingis med svenska elever litegrann under det första året, men att de inte umgicks. Intervjupersonen uttryckte att svenskar 'håller sig för sig själva'. Intervjupersonen uttryckte också att några svenska elever var skeptiska mot dem som var nyanlända, men att ingen var elak.

En (nyanländ) intervjuperson uttryckte att folk varit snälla och hjälpt till mycket, men att hen skulle vilja umgås med kompisar på fritiden. Hen uttryckte att hen inte har några kompisar att umgås med idag.

TILLGÄNGLIGHET

I en intervju uttrycktes ett behov av större tillgänglighet och anpassningar utifrån olika funktionsvariationer. Intervjupersonen uttryckte att Lund behöver bli mer tillgänglighetsanpassat och att hen är begränsad i orten där hen bor på grund av bristande tillgänglighet.

AVSTÅND OCH NÄRHET

I flera intervjuer nämndes olika aspekter kopplade till att bo där intervjupersonerna bodde. Alla dessa aspekter berör frågan om avstånd och närhet, och upplevelsen av att vara ung i en mindre ort.

Att det var positivt att bo där en bodde framfördes i flera intervjuer. En av de främsta anledningarna till detta ansågs vara att det är lugnt där intervjupersonerna bor (reds. anm. i orterna: Dalby, Veberöd och Genarp). Några nämnde att det kändes tryggt och några nämnde att det inte händer så mycket och att det inte är samma 'kaos' som i Lund och Malmö. I en intervju framfördes exempelvis: 'Genarp är lugnt. Bättre än Staffanstorp. Där vågar man knappt gå ut efter klockan nio. Någon har blivit knivskuren och typ två våldtäktsmän går runt fria'. Att alla känner alla framkom också som anledning till att det är lugnare, då intervjupersonerna menade att ingen gör något mot varandra eftersom att alla känner alla.

Andra intervjupersoner menade istället att det var negativt att bo i de mindre orterna. Anledningarna till dessa stämmer väl överens med de som framkom av de kvalitativa enkätsvaren. Exempelvis framfördes önskemål om McDonalds och Subway, samt önskemål kring fler aktiviteter, såsom Jump eller Bounce. Några intervjupersoner önskade att det fanns mer av ett "centrum", att det bidrar till att ge en känsla av att 'något händer', istället för som nu vilket enligt intervjupersonerna var att 'nu är allt bara en klump'. Två andra intervjupersoner uttryckte att de känner sig mindre trygga då de upplever att vissa människor, framför allt äldre, är sura mot dem och ger mycket blickar. (reds. anm. intervjupersonerna som uttryckte detta är personer som kan utsättas för rasifieringsprocesser). Samma intervjupersoner uttryckte att det finns ganska mycket rasism där de bor, och att det märks bland annat i den Facebookgrupp som finns för orten de bor i. Samma facebookgrupp ansågs av två andra intervjupersoner skapa en bra gemenskap, att alla visar engagemang och samarbete i gruppen. Vidare i flertalet intervjuer uttrycktes bussar och kommunikationer som ett problem. En del upplevde att det är väldigt jobbigt att behöva pendla, både till skolan och till andra aktiviteter. Exempelvis berättade en intervjuperson att hen inte är på fritidsgården på grund av att hen pendlar.

LÄXHJÄLP

Några intervjupersoner lyfte behovet av läxhjälp, och en del intervjupersoner uttryckte att de verkligen skulle behöva hjälp med sina läxor. Att känna stress kopplat till skolan framkom i flertalet intervjuer.

En (nyanländ) intervjuperson som tidigare gick i skolan i ett av områdena, men bodde i Lund, berättade att hen inte hade möjlighet att ta del av den läxhjälp som fanns på skolan då eftersom hen behövde ta skolbussen tillbaka till Lund.

En annan (nyanländ) intervjuperson uttryckte också en önskan om mer hjälp med läxorna. Hen berättade att Svenska Kyrkans språkcafé är bra hjälp, och att det finns lärare på skolan som kan hjälpa till med läxor och översättning.

PÅVERKAN OCH DELAKTIGHET

I flera intervjuer uttryckte intervjupersonerna att de upplever att det känns svårt att påverka där de bor. Några intervjupersoner lyfte att det 'bara känns som att de bryr sig lite om vad vi tycker', och att det 'bara görs grejer med vägar'. De uttryckte att

kommunen är som skolan när det kommer till att kunna påverka, att svaret ofta blir "Budgeten är tight". Flertalet andra intervjupersoner lyfte att det inte alls känns som att kommunen och politikerna bryr sig. En intervjuperson tog upp exemplet att 'inget parti kom ut hit kring valet'. En annan intervjuperson tog upp ett annat exempel: 'Kommunen har lovat skola och tåg, men sen satsar de på spårvagnen'. Ett förslag om att Dalby, Veberöd och Genarp borde bli en egen kommun, och 'bli mer som Sjöbo', uttrycktes av en intervjuperson.

En intervjuperson upplevde att kommunen kommer och frågar vad unga tycker, men att inget sen händer. Liknande upplevelser har uttryckts av ett antal intervjupersoner till, exempelvis att det inte känns som att något sker ändå, eller att politik är mycket snack och lite verkstad. Några nämnde att de fått höra hur en kan göra för att påverka men att de inte minns. Någon enstaka intervjuperson nämnde att de nyligen haft Ungdomspolitikern på besök i skolan, och menade att det var bra.

En del intervjupersoner uttryckte att de kan vända sig till fritidsgården om de vill påverka, eller göra det via skolan. Fritidsgården nämndes även av några intervjupersoner som platsen de kan nå kommunen via. Enstaka intervjupersoner uttryckte att de kan påverka mycket via fritidsgården. Förutom dessa två vägar visste inte unga hur de kunde göra för att försöka påverka.

I några intervjuer framfördes upplevelsen av att kommunen och politiker mest satsar i Lund. Exempelvis har några intervjupersoner uttryckt följande: 'dom är inte så engagerade i vad unga gör', att det finns 'lite engagemang för Dalby, Dalby kommer långt ner på listan' och att 'de glömmer bort byarna'.

I en intervju nämnde två intervjupersoner att 'man släpper taget att försöka påverka när man pluggar utanför'.

I en intervju resonerade två intervjupersoner på följande sätt: 'kommunen bryr sig mest om Lund och större samhällsproblem. Det är onödigt att lägga pengar för att utveckla Dalby, det är större problem i stan.'

RASISM

I några av intervjuerna uttrycktes att det finns rasism i orterna där intervjupersonerna bor. Några intervjupersoner tyckte att det var 'mycket uppdelningar' och att 'många är främlingsfientliga'.

Några av intervjupersonerna i Dalby nämnde att det blivit värre på senaste tiden, exempelvis uttryckte en intervjuperson att det 'nu efter konflikten skrivits massa rasistiska grejer på Facebook', och menade att det annars inte finns så mycket rasism och att det bara är 'några personer de tänker på'. En annan intervjuperson menade att det hänt mycket i skolan och att det blivit mycket 'vi mot dom' och rasism.

En intervjuperson lyfte att lösningen hen såg är att utbilda unga, att det 'är kört med dom gamla'.

I ett antal intervjuer nämnde intervjupersonerna att det 'är mycket snack om modulbostäderna'. En intervjuperson uttryckte att unga påverkas av sina föräldrar och att det finns många unga som tänker 'jag, jag, jag'. Samma person berättade att hen

försökt påverka via facebooksidan men att det är svårt att förändra; 'Det kommer alltid finnas människor med olika åsikter, det är svårt att förändra' och menade att facebooksidan lätt 'spårar' och leder till personangrepp.

En intervjuperson berättade att hen upplever att en lärare är rasistisk mot honom.

FRAMTID OCH ORO

Flertalet intervjupersoner uttryckte att de kan känna oro över vad som ska hända framöver, om framtiden, att de inte vet vad de ska göra eller vad som kommer hända. De upplevde att unga generellt känner mycket stress kopplat till skolan och gymnasievalet.

Några av intervjuerna har berört hur intervjupersonerna ser på framtiden. Majoriteten av intervjupersonerna har svarat att de vill flytta någon annanstans, exempelvis till Lund, Sjöbo eller Malmö. Två intervjupersoner resonerade kring en eventuell framtida flytt och menade att om de ska studera i Lund är det bra att bo kvar där de gör, så behöver de inte ta studielån. Men att de får se, de kanske ändå kommer flytta.

3. Analys av ungas behov: Behovsområden

För att uppnå en aktuell, välgrundad och fördjupad förståelse för vilka behov unga i Tranås, Dalby, Veberöd och Genarp ser och möter behöver allt insamlat material analyseras. Utifrån allt underlag kan en samlad bild av vilka behov unga gett uttryck för, och på ett eller annat sätt, har behov kring eller utav urskiljas. Först då allt underlag analyserats samlat kan en fullständig bild ges av vad resultatet faktiskt innebär och betyder. Både enkät- och intervju svaren är därmed utgångspunkt för analysen av ungas behov. Likaså stärks analysen av den omringande kunskap som framkommit och samlats in under projektets gång. Analysen av allt underlag har bidragit till att utkristallisera fyra olika behovsområden. Dessa behovsområden är därmed en övergripande och samlad bild av de behov som unga i Tranås, Dalby, Veberöd och Genarp ser, uttryckt eller möter.

Behovsområdena är:

1. aktiviteter och platser att umgås på/mötesplatser
2. social inkludering
3. avstånd och närhet: inflytande och delaktighet
4. stöd och läxhjälp

3.1 Behovsområde 1:

Aktiviteter och platser att umgås på/ mötesplatser

Unga i alla orter uttrycker ett behov och en önskan om att ha fler **aktiviteter** (bland annat på sommaren, helger, kvällar), och **fler platser** där de kan umgås och hänga med vänner. Detta behov uttrycks både genom vad unga saknar där de bor, förslag på hur det kan bli lättare att träffa nya kompisar samt genom vad de önskar skulle bli bättre där de bor, samt i de intervjuer som genomförts. En efterfrågan och ett behov av just

aktiviteter, verksamheter, events och liknande, liksom en efterfrågan och ett behov av fler, eller bättre, mötesplatser framkommer tydligt av resultaten.

I både Tranås och orterna i Lunds kommun framkommer att föreningslivet där unga bor i allra störst utsträckning består av sportrelaterade aktiviteter, vilket kan vara en exkluderande faktor för många unga. Att det sociala umgänget kan bero av ekonomiska förutsättningar har likaså framkommit genom intervjuerna i Tranås, då en plats unga uppger att de umgås med vänner på är på stan eller på caféer, vilket en del intervjupersoner lyfter som problematiskt. Bristen på ungdomsanpassade mötesplatser (och priser på ex. fika) kan likaså verka exkluderande för många unga. Både unga i Tranås och i Lunds östra kommundelar uppger i intervjuerna att skolan också är en plattform där de umgås med vänner. Detta medför att skolans uppdelningar mellan unga påverkar hur unga umgås, se mer om denna aspekt nedan under behovsområde två.

I Tranås tycker 38% att det finns ganska lite att göra på fritiden och 6,4% tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra. I orterna i Lunds kommun tycker 33,6% att det finns ganska lite att göra, och 12,5% tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra. Tjejer i orterna i Lunds kommun tycker i störst utsträckning att det finns lite att göra på fritiden. I Tranås trivs nyanlända unga sämre med sin fritid än etablerade unga, och i Lunds kommun trivs tjejer sämst med sin fritid. Tjejer kan därmed anses ha störst behov av en förbättrad fritid i alla undersökta orter. Nyanlända unga har ett särskilt behov av förbättrad fritid i Lunds östra kommundelar.

Den främsta anledningen till att unga inte är med i någon förening i Tranås eller orterna i Lunds kommun är att det inte finns någon för deras intresse. I Tranås följer därefter anledningen att de inte vet någon de kan vara med i, medan i Lunds östra kommundelar är nästa anledning att de inte har tid, följt av att de inte vet någon förening de kan vara med i. Att inte känna att en har tid kan också vara ett tecken på att inte förstå eller veta och att det därmed blir ett "projekt" som en behöver ha ork och tid för att sätta sig in i eller bli en del av. I Tranås är 55,4% unga inte med i någon förening, där killar och nyanlända i lägst utsträckning deltar i föreningslivet. I orterna i Lunds kommun är 56,9% inte med i någon förening, där tjejer i störst utsträckning inte är med i någon förening. Störst andel av de som är med i någon förening är det utanför där de bor (och behöver ta buss/bil dit). Killar är i störst utsträckning med i en förening nära där de bor, medan tjejer istället i högre utsträckning är med utanför där de bor. Etablerade unga är i större utsträckning än nyanlända unga med i någon förening, och ingen nyanländ ung är med i en förening nära där den bor. Att föreningslivet är otillräckligt är en tydlig slutsats utifrån resultaten. Utbudet av varierade aktiviteter, liksom mer aktiviteter, behöver förbättras för att möta det behov unga uttrycker. Fler aktiviteter och mötesplatser som är gratis, eller anpassade till ungas ekonomi, är också aktuellt. Resultatet visar även att det finns en bristande kunskap kring de aktiviteter, verksamheter och föreningar som finns, vilket tyder på att kunskapen inte nått fram till unga. Av enkätsvaren framgår också att en stor andel unga (60% i både Tranås och Lunds östra kommundelar) är med i någon förening för att umgås med vänner. Föreningslivet är därmed en starkt bidragande faktor för ungas sociala liv.

Att kunna umgås och träffa sina vänner är en viktig del i ungas sociala liv. Vid en första anblick kan platserna unga uppger att de umgås på idag anses fullt tillräckliga. Dock kan platserna som nämns anses problematiska, eller otillgängliga, då: 1) att umgås hemma hos varandra förutsätter att en redan har vänner en kan umgås med. 2) att umgås i

skolan medför en social exkludering mellan unga beroende av bakgrund och program, vilket diskuteras vidare under "Sociala gränser mellan unga" nedan. 3) att föreningslivet/utbudet av aktiviteter i störst utsträckning berör sportrelaterade aktiviteter exkluderas många unga från att ta del av föreningslivet som social mötesplats. Likaså visar enkätresultatet att en stor andel unga inte är med i någon förening, där den främsta anledningen till detta var att det inte fanns någon för ens intresse. Detta visar att många unga mister möjligheten till socialt umgänge då föreningslivet inte är tillräckligt varierat eller inkluderande. 4) att umgås på stan, vilket diskuterades ovan under "Aktiviteter", kan medföra att vissa ekonomiska förutsättningar krävs vilket i sin tur medför att alla unga inte har samma möjligheter till socialt umgänge på stan.

Enbart 0,9% av de svaranden i Tranås uppger att de går till fritidsgården. En klar majoritet av alla svaranden utgörs av gymnasieelever, vilket kan påverka benägenheten eller viljan att spendera sin fritid på fritidsgården. Att en så liten andel unga är del av fritidsgårdens verksamhet kan därmed antas visa att fritidsgården inte är en samlingspunkt, social mötesplats eller plats för aktiviteter som unga i någon betydande utsträckning är del av.

I Tranås uttrycks ett behov om fler aktiviteter och forum som berör kultur, konst, musik och dans. Likaså uttrycks ett behov av fler aktiviteter för tjejer, både kopplat till sport och för annat än sport. Utifrån resultaten ser vi ett behov av fler aktiviteter, liksom aktiviteter som inte är sportrelaterade.

I Dalby, Veberöd och Genarp är behoven och önskemålen mer spridda, men samlas under fler saker att göra och fler platser att hänga på. Känslan bland unga av att ingenting händer, att det inte finns någonting att göra, där de bor framkommer starkare i orterna i Lunds kommun än jämfört med Tranås. Detta tyder på att unga i Dalby, Genarp och Veberöd i dagläget har ett större behov av ett utökat aktivitetsutbud.

3.2 Behovsområde 2: Social inkludering

Att unga beroende av bakgrund (etablerade och nyanlända unga) **umgås uppdelat** är tydligt utifrån resultaten. I båda områdena umgås nyanlända unga i högre utsträckning med etablerade unga än tvärtom. Uppdelningarna är mindre utifrån kön, där tjejer umgås i högre utsträckning än killar med någon av ett annat kön än de själva, både i orterna i Lund och i Tranås. Likaså gör större andel etablerade unga än nyanlända unga det.

I både Tranås och orterna i Lunds kommun uttrycker en större andel nyanlända unga att de har mindre vänner och känner sig mer ensamma. Nyanlända unga upplever också att det är svårare att träffa nya vänner än vad etablerade unga gör. I Tranås upplever killar att de har mindre vänner och är mer ensamma, medan i orterna i Lunds kommun är det tvärt om och tjejer upplever i större utsträckning att de har lite vänner, känner sig ensamma, och tycker att det är svårt att träffa nya vänner. Nyanlända unga har därmed ett större behov av förbättrade möjligheter att vara del av sociala sammanhang, fler/bättre mötesplatser samt aktiviteter som skapar gemenskap och vänskap. I Tranås behövs situationen för killar förbättras och i Lunds östra kommundelar behöver tjejers behov fångas upp.

I Tranås tycker 9% av alla unga att unga där de bor inte är uppdelade och umgås i stängda grupper, i orterna i Lunds kommun är samma siffra 17,5%. Att en stor andel unga upplever att unga umgås i grupper som är svåra att komma in i påverkar förutsättningarna för unga att umgås. I Tranås upplever 12% av de nyanlända unga, och 13% av de etablerade unga, att unga generellt är välkomnande mot unga som är nya i Sverige. I de östra kommundelarna upplever majoriteten av nyanlända unga att unga generellt är välkomnande, medan majoriteten av de etablerade unga tycker att unga är sådär välkomnande. Resultaten visar därmed att unga behöver bättre förutsättningar och möjligheter att umgås över "gränserna" och vara del av mer tillgängliga och inkluderande sammanhang.

I intervjuerna framkommer tydligt hur jobbigt nyanlända personer tycker att det är att det är så svårt att umgås med etablerade unga, liksom hur det verkligen finns ett behov av mer **gemenskap och integration**. Flera nyanlända unga uttrycker ett stort behov av att unga där de bor (och inom skolans verksamhet) umgås mer med varandra och lär känna varandra.

I Tranås uttrycker flertalet unga att **skolan** behöver ta ett större ansvar för inkludering, integration och gemenskap. Intervjupersonerna har kommit med flera önskemål och förslag om hur det skulle kunna gå till. I sammanhanget är det värt att notera att "Fadderskapsklasser" använts på skolan, men utifrån resultaten kan dessa tolkas otillräckliga eller inte fullt fungerande.

I orterna i Lunds kommun uttrycks en del **invandringskritiska påståenden** på frågan vad en skulle vilja blev bättre där en bor. En sådan negativ inställning till flyktingmottagande och invandring har även framkommit under intervjuerna. I orterna i Lunds kommun uttrycks även att mindre fördomar och mer gemenskap skulle behövas där en bor. I intervjuerna från samtliga orter framkommer just sociala gränser mellan unga som problematiskt utifrån ungas upplevelser. Bättre förutsättningar för unga att mötas och umgås är därmed högst aktuellt. Förutsättningar för ungas sociala inkludering behöver därmed förbättras i alla aktuella orter.

I både Tranås och Lunds östra kommundelar lyfts rasism som ett problem bland en del unga. Vidare lyfts just fördomar, liksom att "få ett kön", som anledningar till att det är svårt att träffa nya kompisar där en bor. En större gemenskap och förståelse för varandra kan därmed anses vara ett högst aktuellt behov bland unga utifrån resultaten.

Den omringande kunskap som samlats in under projektets gång har likaså lyft problematiken kring ungas sociala inkludering. Aktörer som arbetar med eller för unga i de aktuella områdena har, likt de unga som deltagit i projektet, uttryckt en oro för rasism och främlingsfientlighet. Flera aktörer har uttryckt, utifrån sin professionella roll och utifrån sin kompetens, att behovet av att skapa förutsättningar för ungas sociala inkludering finns och är aktuellt. En aktör i en av orterna i Lunds kommun lyfte exempelvis en oro om att de bostäder som byggs för (mer eller mindre) nyanlända familjer ska brännas ner innan familjerna kan flytta in. Denna omringande kunskap stärker därmed resultatet från enkäterna och intervjuerna och den samlade slutsatsen kan med god grund landa i att ungas sociala inkludering verkligen behöver förbättras och arbetas för i betydligt högre utsträckning än vad som görs idag.

3.3 Behovsområde 3: Avstånd & Närhet - Inflytande & Delaktighet

I både Tranås och i Lunds östra kommundelar uttrycker unga en **önskan om att det skulle finnas mer där de bor**. Att utbudet av restauranger (inklusive matställen som exempelvis McDonalds och Subway), caféer, butiker, centrum och aktiviteter (så som ex. bio, bowling, jump/bounce, simhall) skulle vara större. Att vilja flytta från där en bor i Lunds kommun har visat sig förekomma genom intervjuerna och syns även i enkätsvaren.

I Tranås uttrycker en del unga att **kommunikationerna** (med buss och tåg) behöver bli bättre, liksom att busskortets tider kan vara ett hinder att kunna vara med på aktiviteter. I orterna i Lunds kommun är önskan efter mer buskommunikationer väldigt stor. Många uttrycker att det inte finns något där de bor och att de behöver åka till Lund eller Malmö för att hitta på grejer men att det är svårt att ta sig dit. Bättre buskommunikationer framförs både i intervjuerna, samt utifrån vad en vill ska bli bättre där en bor och vad en saknar där en bor.

I orterna i Lunds kommun framkommer även faktorer som beror av orten en bor i på frågan om hur det kan bli lättare att träffa nya vänner. Buskommunikationer, att åka utanför orten en bor och att flytta framförs som förslag. Att det beror ett litet antal unga där en bor (eller att en känner alla) uttrycks som en problematik för att träffa nya vänner.

Dessa upplevelser och behov bland unga visar en känsla av exkludering, en känsla av att vara långt bort eller utanför, liksom en känsla av att vara "fast" där en bor och därmed en svårighet att påverka eller göra något åt sin situation. Handlingsfriheten bland unga framkommer som liten, och en bundenhet uttrycks som en problematik. Detta behovsområde speglar därmed den segregation som unga i mindre orter (och på landsbygden) upplever. Att segregationen skapar en exkludering, eller känsla av exkludering, bland unga som bor utanför större städer är därmed högst aktuellt utifrån resultaten. Denna problematik är också aktuell kopplat till påverkan och inflytande.

Intervjusvaren från unga i samtliga orter visar en okunskap bland unga i hur en kan påverka. Likaså framkommer ungas upplevelser av att kommun och politiker inte tar deras upplevelser till sig, eller ger prioritering till de orter där unga bor. Denna aspekt framkommer särskilt i Lunds östra kommundelar. Flera unga uttrycker att orterna de bor i ges bristande uppmärksamhet eller fokus. Detta visar en känsla bland unga av att vara "långt bort" från de som bestämmer, och en känsla av att de som bestämmer inte bryr sig om deras situation eller åsikter. Känslan av exkludering framkommer därmed även i relation till påverkan och inflytande.

Att *inte veta hur* är det största hindret till att kunna påverka för unga både i Tranås (50%) och i orterna i Lunds kommun (26%). I orterna i Lunds kommun framkommer en känsla av att kommunen är långt bort och prioriterar Lund framför de orter där intervjupersoner bor.

Cirka hälften av de svaranden upplever att de *litegrann* kan bestämma över sin tid och sitt liv i Tranås, i Lunds östra kommun delar upplever cirka hälften istället att de kan bestämma *jättemycket*. Killar och etablerade unga känner det i minst utsträckning, och i Tranås är det tjejer som minst känner att de kan bestämma. Att känna att en kan påverka där en bor gör tjejer och etablerade unga i minst utsträckning i Genarp, Veberöd och Dalby, och i Tranås är det killar och nyanlända unga som i störst utsträckning upplever att de inte alls kan påverka (och samtidigt att de kan påverka jättemycket).

I Lunds östra kommun delar känner killar i högst utsträckning att deras röst inte är viktig, medan fördelningen utifrån kön i Tranås inte skiljer sig nämnvärt. I Tranås känner etablerade unga i högre utsträckning än nyanlända unga att deras röst inte är viktig.

Behovet av en ökad inkludering av unga, liksom ett större utrymme eller forum för unga att vara delaktiga, uttrycks genom vad unga önskar vore bättre där de bor.

Många unga uttrycker också positiva effekter av att bo i en mindre ort. Detta berör både känslan av gemenskap, närhet och trygghet i sitt lokalsamhälle. Att "alla känner alla" uttrycks av många som något positivt och är bra, och enligt en del bör bevaras. Detta kan därmed anses bidra till positiva konsekvenser utifrån ungas upplevelser, och att närheten inom lokalsamhället skapar trygghet och gemenskap. En sådan närhet kan dock få betydande konsekvenser för de unga som inte tillåts ingå i gemenskapen, eller inte känner att de ges en självklart plats. Delar av resultaten kan tyda på en sådan exkludering, sett till exempelvis vem som upplever att de kan vara sig själva där de bor; Att känna att en kan vara sig själv upplever tjejer i högst utsträckning i Tranås och killar i högst utsträckning i orterna i Lunds kommun. 27% fler etablerade unga än nyanlända unga upplever att de kan vara sig själva i Dalby, Genarp och Veberöd, och i Tranås upplever 16% fler nyanlända unga än etablerade unga att de inte kan vara det. I orterna i Lunds kommun har även resultatet utifrån var ens föräldrar är födda urskiljts; vilket visar att unga med båda sina föräldrar födda i ett annat land än Sverige i minst utsträckning känner att de kan vara sig själva.

Andra aktörer som arbetar för eller med unga har likaså bidragit med sina perspektiv på denna problematik under projektet. En aktör nämner identitet som aktuellt kopplat till unga i en av de aktuella orterna. Att unga känner en stark identitet knuten till orten menar hen är tydligt i sin verksamhet med unga. Att inte kritisera sin ort utgör en del av detta, då identiteten och känslan av samhörighet i orten är stark. Möjligtvis kan detta bero av den nämnda exkluderingen, och att unga känner att de behöver framhäva ortens positiva kvaliteter då dessa inte ges tillräcklig uppmärksamhet utifrån. Att unga i mindre orter utanför större städer upplever en felaktig bild av hemorten lyfts även i MUCFs rapport om ungas sociala inkludering som ett problem.

Vilka konsekvenser unga ser av att behöva pendla framkommer i resultaten. Att denna faktor påverkar deras situation och möjligheter att delta i sociala sammanhang (ex. fritidsgårdens verksamhet), eller i aktiviteter och verksamheter uttrycks som problem. Att det skapar stress och begränsningar för unga att påverka sin tid och sitt liv framkommer även utifrån resultaten. Denna problematik påverkar likaså ungas levnadsvillkor och möjligheter till delaktighet och inflytande.

Att störst andel unga som är aktiva i någon förening i Lunds östra kommundelar är det utanför där de bor är aktuellt även för detta behovsområde.

I Dalby, Genarp och Veberöd trivs tjejer, etablerade unga och unga med båda sina föräldrar födda i ett annat land i högst utsträckning dåligt där de bor. I Tranås trivs istället killar och nyanlända unga sämst där de bor.

Känslan av avstånd som framkommer av resultatet visar på bristande inkludering för unga som bor i mindre städer. Segregationen mellan storstad och småstad påverkar ungas villkor, situation, och möjligheter till delaktighet och inflytande.

3.4 Behovsområde 4: Stöd och läxhjälp

Att unga oroar sig, i större eller mindre utsträckning, över sin situation och samtidigt samt över sin, och andras, framtid framkommer tydligt av resultaten. Unga i både Tranås och Lunds östra kommundelar uttrycker att de behöver få mer stöd och hjälp med skolarbete, stress och mående. Integration nämns därutöver av unga i Tranås, liksom stöd och hjälp med sin samtid eller framtid. I enkätsvaren från orterna i Lunds kommun nämns även behovet av stöd och hjälp med att lära sig svenska.

Aspekter knutna till mående framkommer likaså i de anledningar som unga uttrycker kring att de inte trivs i skolan. Att inte förstå, stress och oro, grupperingar, ensamhet eller problem kopplat till att inte ha kompisar uttrycks av unga. Detta visar ett behov bland många unga som berör samtliga behovsområden, behov som kommer av en levnadssituation som unga inte trivs med eller mår bra i. Majoriteten av de svaranden uppger att de trivs ganska bra i skolan, där tjejer och etablerade unga i Lunds östra kommundelar trivs i minst utsträckning, respektive Tranås där etablerade unga i lite högre utsträckning trivs ganska bra eller jättebra. I både Tranås (19,6%) och i Lunds östra kommundelar (43,4%) uttrycker unga i störst utsträckning att de tycker skolan behöver arbeta mer med att alla ska få det stöd de behöver.

Ett tydligt resultat vilket framkom under genomförandet av intervjuerna var behovet hos många unga att bli lyssnade på. Att få prata och bli tagen på allvar framstod som ett stort behov bland många unga då intervjuerna genomfördes. Detta tyder på en brist av detta i nuläget bland många unga. Denna aspekt är även aktuell kopplat till behovsområde 2; social inkludering. Där ett antal intervjuer som inledningsvis bestod av mer eller mindre invandringskritik under samtals gång utvecklades till att innefatta betydligt mer än så. En intervjuperson insåg under samtals gång att hen var rädd för förändringar, och vid ett annat intervjutillfälle framkom ett behov av att få tänka högt, diskutera sansat och dela med sig av sina funderingar och känslor. Den senare intervjun landade i att rasism är ett problem, och började i främlingsfientliga påståenden. Detta visar på ett behov av forum och sammanhang där unga kan bli lyssnade på, få tänka högt, bli sedda och bli tagna på allvar.

I orterna i Lunds kommun framkom även läxhjälp som ett stort behov genom intervjuerna. Detta behov stärks av enkätresultaten, både i orterna i Lunds kommun och i Tranås; Resultatet visar att ca. en fjärdedel av alla unga i Tranås (24%), och cirka en femtedel av alla unga i orterna i Lunds kommun (17%), antingen inte vet eller inte kan

få hjälp med skolan och läxor. Nyanlända unga är överrepresenterade i att inte veta eller inte kunna få hjälp. (I Tranås är det 17% fler nyanlända unga som inte kan få hjälp.) Nyanlända unga upplever också i högst utsträckning att de inte kan få hjälp eller stöd med andra problem i sitt liv.

Unga uttrycker också en stor bredd av frågor eller aspekter, både i sitt liv, sin nära omgivning, eller generellt med sin samtid, som oroar dem. Enkätresultaten visar att störst andel unga av alla svaranden oroar sig för framtiden ibland. I Tranås är nyanlända unga i betydligt högst utsträckning oroliga jätteofta. I orterna i Lunds kommun är etablerade unga i störst utsträckning jätteofta oroliga, och nyanlända unga i störst utsträckning oroliga ibland.

4. Tamams behov: Del två av behovsanalysen

En viktig del av behovsanalysen utgörs av en mer "intern" analys, och fokuserat på Tamams behov lokalt och delvis nationellt. Denna analys har, liksom övriga delar av analysen, utgått ifrån de behov som unga uttryckt genom enkäterna och intervjuerna. Denna del av behovsanalysen har därmed syftat till att analysera hur Tamam kan möta ungas behov, vilka förutsättningar som krävs för att kunna göra det, samt på vilka sätt Tamam behöver utvecklas för att kunna göra mer och bättre för att minska och motverka segregation och segregationens effekter. Analysen bidrar till att uppfylla följande mål: *"hitta hur och var Tamam kan arbeta för att på ett bättre sätt arbeta mot segregation i mindre orter, stärka ungas delaktighet och inflytande i mindre orter och möta de behov som finns"*.

4.1 Workshops: metod och mål

Tre workshops om Tamams behov utifrån de behov unga uttryckt utformades och genomfördes i behovsanalysens andra del. Målen för workshoppen uppnåddes då: en workshop var med Tamams lokalstyrelser i Tranås och Lund och en workshop med Tamams nationella styrelse och Tamams tjänstepersoner genomfördes. Under workshoppen var fokus att se hur Tamam kan arbeta för att möta ungas behov, hur Tamam kan vara en positiv kraft för att minska och motverka segregation, samt hur Tamam kan arbeta än mer och bättre för unga delaktighet och inflytande. Upplägget på workshoppen var ungefär detsamma; genomgång av undersökningens resultat, åtgärder som Tamam anser behövs och krävs för att möta behovet samt förutsättningar och behov som Tamam har för att kunna genomföra dessa åtgärder. De två centrala frågorna var: *Hur skulle vi kunna och vilja arbeta för att möta ungas behov?* samt: *Vilka förutsättningar krävs för att kunna göra det?* Workshoppen gav därmed också ett underlag till projektets nästföljande del: att ta fram en plan för framtida arbete.

4.2 Resultat och Analys

Nedan diskuteras de frågor eller teman som workshoppen frambringade rörande vilka förutsättningar, och därmed behov, som medlemmar, aktiva och anställda inom Tamam

ser för Tamams fortsatta arbete för att minska och motverka segregation samt arbete för att stärka ungas delaktighet och inflytande.

VERKSAMHET OCH AKTIVITETER

Att Tamam som organisation behövs i de aktuella områdena är tydligt utifrån enkät- och intervjuresultaten. Tamams arbete för ungas inkludering och delaktighet, liksom möjligheter till sociala sammanhang och en meningsfull fritid är arbete som väl möter de behov som unga uttryckt och ser i de aktuella områdena. Detta medför att Tamam behövs i vart och ett av de aktuella områdena. I Tranås görs redan idag ett otroligt viktigt arbete av Tamam Tranås för att bidra till ungas ökade inkludering liksom till att motverka och minska segregation. Detta medför att förutsättningarna som krävs för att möta de behov unga i Tranås uttryckt har en god grund att utvecklas utifrån. I områdena inom Lund kommun behövs istället att Tamams arbete kan finnas lokalt även här.

Utifrån de behov unga uttryckt är Tamams nuvarande verksamhet aktuell och rustad för att kunna möta detta behov. Tamams metoder och arbetsätt bidrar till flera, om inte alla, de frågor som resultatet berör. Utmaningen Tamam står inför rör därmed inte verksamheten, arbetet eller metoderna i sig, utan istället kapaciteten att kunna finnas på fler platser och därmed kunna inkludera och nå ännu fler unga.

För att kunna starta upp hållbara verksamheter i områdena inom Lunds Kommun krävs arbete och aktiva åtgärder. Detta har Tamam kompetens och metoder för i dagsläget, men som kräver en ökad kapacitet. Att etablera Tamam lokalt, inkludera medlemmar och aktiva, skapa hållbar verksamhet, vidareutveckla samarbeten med andra organisationer och aktörer lokalt kräver resurser. Resurser som behöver tillföras organisationen för att kunna genomföras. Om dessa resurser kan tillföras kan ungas behov mötas och bidra till att tillgodose. Med andra ord: för att Tamam ska kunna göra mer och bättre krävs i dagsläget finansiellt stöd.

Att Tamam redan idag arbetar behovsstyrt och är anpassningsbara är förutsättningar som krävs för att kunna möta ungas behov. Att unga självständigt organiserar sig, blir delaktiga, och stärks i sitt aktörskap är förutsättningar som Tamam skapar genom sin verksamhet, vilket är viktiga beståndsdelar för att kunna arbeta för minskad segregation. Likaså att Tamam arbetar med normkritik och inkludering, i praktiken liksom genom kunskapsspridning, är ytterligare en förutsättning som redan idag finns vilken bidrar till att möta ungas behov. Detta arbete kan drivas även i Dalby, Veberöd och Genarp, i viss utsträckning utifrån de resurser som finns idag, men kräver fortsatta och utökade resurser för att kunna utforma en långsiktig och stabil verksamhet. I Tranås är detta arbete redan igång, men kräver likaså resurser för att kunna utvecklas och nå ännu fler unga.

För att kunna vara än mer tillgängliga krävs lokalt förankringsarbete och nätverksskapande för att skapa samarbete och kontakter med andra organisationer och aktörer. Likaså behöver Tamam fortsätta att arbeta med att vara innovativa. Att fortsätta att vara lyhörda och öppna för att utveckla verksamheten och aktiviteterna längs vägen. En förutsättning för att kunna vara det är att ha kapacitet och resurser att vara närvarande samt medvetna, ex. genom att löpande utvärdera och inkludera ungas röster. För att nå fler unga i både Tranås och områdena i Lund krävs likaså resurser;

resurser att kunna möta unga och utforma verksamhet tillsammans med unga i de lokala områdena.

Att utöka och utveckla befintlig, eller ny, verksamhet är i viss utsträckning möjligt idag inom Tamams organisation. Dock är kapaciteten och möjligheterna inte obegränsade eftersom att Tamam är en förhållandevis liten organisation, med en liten tjänstemannaorganisation. Kompetensen och kunskapen som finns inom Tamam i dagsläget är dock unik och högt relevant. För att kunna utveckla arbetet lokalt behöver också lokalföreningarna och lokalstyrelserna ges stöd från nationellt håll. Om Tamams arbete lokalt expanderar och utvecklas krävs också förutsättningar nationellt att kunna ge stöd till de aktiva och medlemmar som är engagerade och bedriver det viktiga arbetet. Resurser krävs därmed även nationellt, för att kunna arbeta lokalt, både för att utveckla verksamheter och aktiviteter, liksom för att ständigt utveckla metoder och verktyg lokalt som nationellt.

INFLYTANDE OCH PÅVERKAN

Genom Tamams verksamheter och som organisation ges unga möjligheter till inflytande och påverkan. För att kunna göra mer och bättre krävs samma grundläggande förutsättningar som nämndes ovan. En del av förutsättningarna finns redan idag, medan andra behöver komma till för att möjliggöra Tamams arbete i praktiken.

Vi ser tre olika former av påverkansarbete. Den första formen handlar om att unga kan påverka inom Tamam, påverka verksamhet som drivs och föreningslivet generellt. Detta görs idag och Tamam har många etablerade metoder för denna form av påverkansarbete. Samtidigt kan denna typ av arbete alltid förbättras och utvecklas och anpassas lokalt, liksom nationellt. Exempelvis ser Tamam en möjlighet i att skapa fler möjligheter till ansvarsuppdrag eller roller inom organisationen.

Den andra formen handlar om ungas möjligheter att påverka sin omgivning och i lokala beslutsprocesser. Här ser Tamam ett goda möjligheter att utveckla metoder för hur Tamams verksamheter kan bidra till detta, dock krävs en större kapacitet att arbeta med metodutveckling.

Den tredje formen handlar om Tamams möjligheter att påverka externt och att driva påverkansarbete i samhället i stort. Detta kan Tamam utifrån undersökningen utveckla idag.

KUNSKAPSSPRIDNING OCH SAMVERKAN

Ett behov som Tamam ser rör samverkan med andra organisationer och aktörer. Fler aktörer behöver ta ett större inkluderingsansvar för att stärka möjligheterna för ungas delaktighet och inkludering. Detta behov diskuteras mer utförligt i planen för framtiden, men rör även Tamams förutsättningar och behov. Hur Tamam kan arbeta med kunskapsspridning, verktyg för inkludering, metoder för att minska och motverka segregation finns det idag redan goda grunder för inom organisationen. Att sprida Tamams kompetens, och på så sätt göra exempelvis föreningslivet mer tillgängligt och inkluderande, kan vara ett sätt att öka ungas inkludering och delaktighet. Att arbeta med sådan kunskapsspridning, genom till exempel utbildning till andra aktörer, kräver förutsättningar som gör att Tamam kan utveckla en sådan verksamhet. Vidare krävs likaså kapacitet att bibehålla och utveckla samverkan med andra aktörer. Både för att utveckla hållbara samarbetsformer, men även för att delta i nätverk och

kunskapsutbyten. Detta blir aktuellt för att utveckla samarbeten med skolor lokalt, samarbeten med andra aktörer och nya samarbetsformer inom Tamam.

5. Slutsatser

Att unga i de mindre orter/städer som undersökt inom detta projekt har stora behov framkommer tydligt av resultaten. En del av behoven kan förstås som en spegling av ungas behov generellt, exempelvis som att känna oro inför framtiden, gymnasieval eller jobb. Majoriteten av behoven kan dock förstås som starkt beroende utav den situation de unga som deltagit i undersökningen befinner sig i. Denna situation kan, i det stora hela, härledas till två olika faktorer: 1) att bo i en mindre stad, med ett mindre utbud av både fritidsaktiviteter och sociala sammanhang, liksom känslan av att vara utanför eller bortprioriterad. Samt 2) att uppleva exkludering eller uppdelningar unga emellan.

Den första faktorn rör segregationen mellan större och mindre städer, mellan storstad och landsbygd. Att denna segregation drabbar unga är genom undersökningen tydlig. Segregationens effekter bidrar till att unga upplever bristande möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid, bristande möjligheter till ett rikt socialt liv, samt bristande möjligheter att vara delaktiga och ha inflytande över sin situation och i stort.

Den andra faktorn rör segregationen inom Tranås, Dalby, Veberöd och Genarp. Genom undersökningen framkommer att kön, bakgrund, etnicitet och ålder påverkar ungas levnadsvillkor, samt ungas delaktighet och inflytande i stor utsträckning. Undersökningen visar att unga umgås uppdelat. Likaså visar undersökningen att unga upplever uppdelningar och gränser mellan varandra beroende av samma faktorer.

Unga som är nya i Sverige upplever exempelvis i större utsträckning än etablerade unga att de inte har så många vänner, känner sig ensamma och upplever att det är svårare att träffa nya vänner. I Lunds kommun är behovet istället störst bland tjejer och i Tranås visar resultaten att behovet är större hos killar. Vårt att ha i åtanke är att en stor andel av gruppen killar utgörs av nyanlända unga men mycket få i gruppen tjejer.

Enkätresultaten visar även att etablerade unga i väldigt liten utsträckning umgås med nyanlända unga, samt att unga i allra högst utsträckning upplever att unga umgås i olika grupper, i större eller mindre utsträckning. Att behovet av förbättrad inkludering och integration är stort framkommer av resultatet. I Tranås uttrycker unga själva att den nuvarande situationen är problematisk, och i orterna i Lunds kommun framkommer detsamma utifrån hur unga umgås, samt kopplat till de invandringskritiska påståenden som uttryckts både genom enkät- och intervju svaren.

Effekterna utifrån den lokala segregationen medför att unga beroende av kön, bakgrund och etnicitet har olika förutsättningar att vara delaktiga och ha inflytande. Likaså medför den lokala segregationen att ungas levnadsvillkor skiljer sig åt beroende av kön, bakgrund och etnicitet. Exkluderingen utifrån ålder framkommer utifrån det samlade resultatet; hur ungas levnadsvillkor ser ut samt vilket behov unga ser, tillsammans med faktumet att unga inte vet eller upplever att det är svårt att påverka och förändra i sitt lokalsamhälle eller samhället i stort. En betydande del av de faktorer som unga ser behov kring eller utav är faktorer som unga de facto *har* svårt att påverka, faktorer som bestäms och styrs utav vuxna personer i deras omgivning eller på andra platser.

Effekterna av den lokala segregationen tillsammans med effekterna av segregationen mellan större och mindre städer påverkar unga som bor i eller runt Tranås, Dalby, Veberöd och Genarp negativt. Deras levnadsvillkor och möjligheter till delaktighet och inflytande är långt mer begränsade än för unga som bor i större städer, med exempelvis ett större utbud och en större variation av föreningsliv, aktiviteter och mötesplatser.

Även om varken Tranås, Dalby, Veberöd eller Genarp anses vara "socioekonomiskt svaga områden" eller "socialt utsatta områden" i ett nationellt perspektiv är ungas behov högst aktuella och livsviktiga. Om alla unga oavsett var de bor eller växer upp ska ha samma villkor och möjligheter behöver ungas behov tas på allvar, prioriteras och mötas i de aktuella orterna. Dessutom är det viktigt lyfta att unga från socioekonomiskt svaga grupper boende i mindre orter är särskilt utsatta. Exempel på detta är att unga med mindre ekonomiska resurser är helt låsta i sin boendeort om de inte har råd med busskort, att unga med normbrytande funktionsvariation har ett mycket mindre utbud av tillgängliga aktiviteter jämfört med i större orter och att nyanlända unga inte omfattas i lika hög utsträckning av offentliga satsningar. Det finns alltså en risk att unga från socioekonomiskt svaga grupper eller unga som bryter mot normer får sämre levnadsvillkor även om de bor i områden som inte klassas som socioekonomiskt utsatta. Detta visar även Lunds kommuns kartläggning som lyfter att det inte enbart går att titta på statistik mellan bostadsområden i stort. En djupare analys och förståelse för segregation krävs.

Denna undersökning har enbart fokuserat på fyra orter och slutsatserna och resultatet kan självfallet inte direkt överföras på andra platser, orter eller områden. Dock kan slutsatserna och resultatet från denna undersökning ge en ökad förståelse för problematiken och behoven som unga i mindre orter ser, liksom om de lokala exkluderingsprocesser som sker, vilka kan anses vara aktuella på långt fler platser än de som undersökts inom just detta projektet. Undersökningen kan därmed ge en fingervisning kring vart prioriteringar och fokus bör läggas bland ett flertal olika aktörer framöver. Om samhället menar allvar med att alla unga bör ha samma förutsättningar och villkor, oavsett vem de är eller var de bor, är det direkt nödvändigt att ungas levnadsvillkor och möjligheter till delaktighet och inflytande ges högsta prioritet framöver.

6. Vad händer nu?

Behovsanalysen följs upp av en plan för framtida arbete. Denna innefattar en beskrivning av åtgärder som är högst nödvändiga utifrån ungas behov. Den innefattar även en handlingsplan för hur Tamam avser att arbeta framöver för att möta ungas behov, liksom avser att arbeta framöver för att bidra till att minska och motverka segregationen och dess effekter som drabbar unga.

7. Bilagor: Intervjuguide

Vem vi är: Ungdomsorganisation, för vänskap utan gränser, delaktighet och gemenskap

Varför vi gör intervjuer: projekt om ungas villkor, viktigt era röster hörs, förändra framtiden

Varför deras röst är viktig: ni vet bäst hur det är att vara unga här

-
- Hur är det att vara ung här tycker du?
Vad skulle kunna vara bättre? (Vad är det bästa?)
  - Vilka problem tycker du finns här? (med skola, att påverka, med fritid, hur unga mår, vad unga gör, hur stan är, var unga kan vara etc etc etc)
Vad tycker du borde va annorlunda och bättre?
  - Hur tycker du att segregationen ser ut här?
-
- Finns det något som är bra/dåligt här kring vad unga kan göra efter skolan?
Vad skulle du vilja fanns, var annorlunda?
  - Är det lätt att träffa nya vänner på fritiden? Hur hänger unga? Känner du dig välkommen i olika föreningar, sammanhang?
  - Är folk här generellt öppna och välkomnande mot nya människor, ex. människor som flyttat hit från andra länder?
  - Problem?
  - Lösningar?
-
- Vad skulle du säga att unga känner för framtiden, vilka möjligheter finns (med jobb, utbildning, etc)?
Vilka problem tycker du finns?
Vilka lösningar skulle du vilja se?
-
- Känns det som att politiker, kommunen osv bryr sig om unga här? Varför/varför inte?
  - Känner du att politiker och kommunen representerar dig, vad du tycker?
  - Vad skulle du säga kan bli bättre för att unga ska kunna vara delaktiga?
  - Vilka lösningar vill du se?
  - Vad finns det för problem?
  - Hur skulle du vilja påverka här?
  - Skulle du vilja vara med och förändra framtiden?
-
- Känner du till Tamam? Vad tycker du Tamam borde göra där du bor?
  - Vill du va med i Tamam?! Va med i en grupp för vänskap utan gränser?